

A

2293

ERKÉSZ KÖNYVEI"
ÖZÖ. 31-33. SZÁM.

SZTRILICH PÁL és Dr. MÓCSY JÁNOS

TÁBORI MUNKÁK

A II. osztályu próba 11. pontjának részletes kidolgozása
és hivatalos segédkönyv a műszaki különpróhához

Második bővített kiadás.

Budapest, 1925.

Magyar Erkölcstan- és Névelőintézet Kiadóvállalata.

30.

M. K. K. „Nakosa” Földművelésügyi és
Értéktudományi Intézet

IFJÚSÁGI KÖNYVTÁR

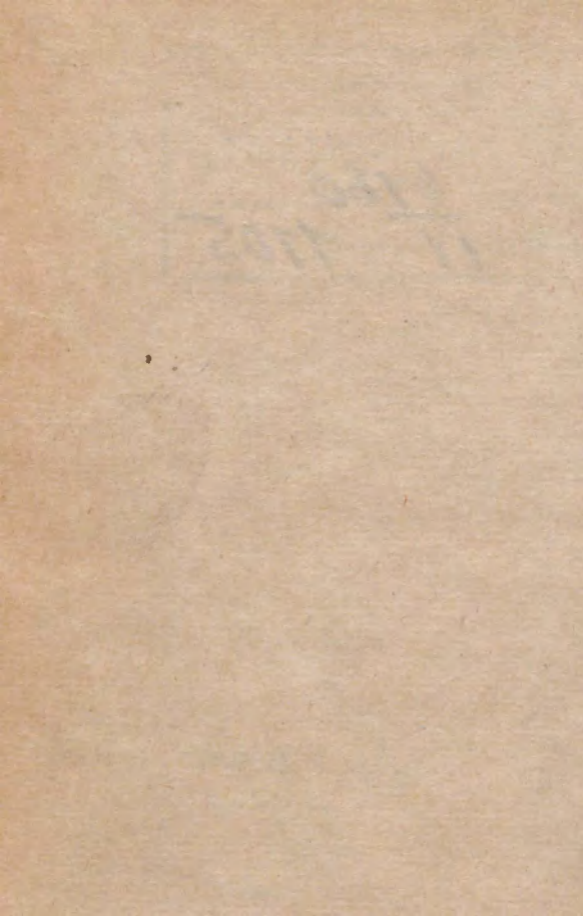
Törzskönyvi szám

6760

Évf. és fejt. sz.

IV / 1705

Ure
61. 4. 7.

A 2299

A „MAGYAR CSERKÉSZ KÖNYVEI“

Szerkeszti: HERMANN GYÖZÖ.

31-33. SZÁM.

SZTRILICH PÁL és Dr. MÓCSY JÁNOS

TÁBORI MUNKÁK

88. 230.

A II. osztályu próba 11. pontjának részletes kidolgozása
és hivatalos segédkönyv a természeti tudósprobához

Második bővített kiadás.

Budapest, 1925.

Kiadja a Magyar Cserkészszövetség Kiadóvállalata.

TARTALOMJEGYZÉK.

1. Előszó az I. kiadáshoz	7
2. Előszó a II. kiadáshoz	8
3. Általános tudnivalók:						
Cövekbeverés	9	Szögbeverés	...	12
Kötélszorító	9	Szöghúzás	...	13
Cövekkészítés	10	Erősített lecövekelés	...	15
Tönkölő	10	Kötéldobás	...	15
Kis ásó és csákánybalta	11	Kötélfösszefonás	...	16
Gyeptéglakiemelés	11	Munkateljesítmény	...	16
Botösszekötés	12			
4. A tűzelés:						
A tűzrakás	18	Tábortűz	...	20
A tűzgyújtás	18	Parázzeltétel	...	20
A tűz táplálása	20	Szélvédő	...	21
5. A favágás:						
Napi szükséglet	21	Favágószerszámok	...	23
Fakivágás, fadóntás	22	Fűrészbak	...	24
6. A szerszámok kezelése:						
Élesítés	24	Csomagolás és szállítás	...	27
Nyélreerősítés	28			
7. Az ivóvíz:						
Vízszükséglet	28	Forrásbefedés	...	29
Forráskövezés	28	Kút tisztítás	...	30
8. A sátorverés:						
A sátrak használata	30	A sátrak kezelése	...	32
A sátrak felverése	31	Mitől romlik a sátor?	...	32
A sátrak árkolása	31			

9. A rombusz sátorlap :

Csomagolása	33	Hatlapos sátor	35
Egylapos sátor	33	Nyolclapos sátor	35
Kétlapos sátor	34	A rombusz sátrak fel-	
Négylapos sátor	35	verése	36

10. A német sátorlap 38

11. A Gilwell sátorlap :

Mint német sátor	39	Csillagalakú sátor	39
Kétszemélyes sátor	39	Konyhasátor	40

12. Az angol kupsátor 40

13. A fizszemélyes sátor 41

14. A magyar őrsi sátor 41

15. A dán őrsi sátor 42

16. A harminczemélyes sátor :

Alkatrészei	43	Felverése	44
--------------------	----	------------------	----

17. Sátor egy darab ponyvából 45

18. A sátrak legfontosabb adatai :

Alepterületük	46	A cövek száma	46
Súlyuk	46	Férőhely	46
Középrudak magassága	46		

19. A tűzhelyek :

Tűzhely csajka részére	47	Cserkészszakaréktűzhely	50
Botos bogrács-tűzhelyek	48	Védőtető tűzhely fölé	52
Földbeásott tűzhelyek	49		

20. Élelmiszersátor. Pince 54

21. Személgödör 55

22. Ut- és lépcsőkészítés 56

23. Táborkerítés. Táborkapu 56

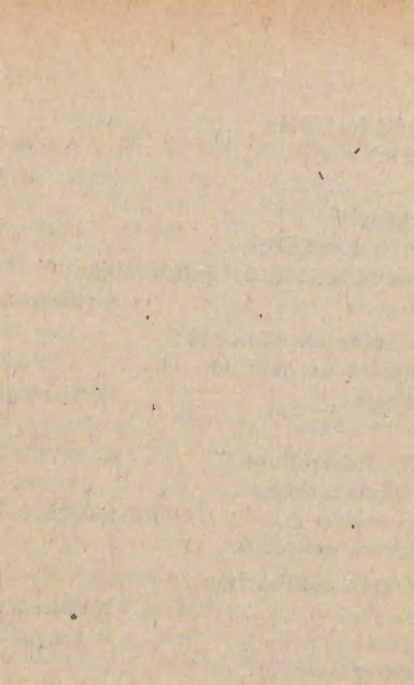
24. Pad- és asztalkészítés :

Fából	57	Földből	58
--------------	----	----------------	----

25. Zászlórúd felállítás	59
26. Hídverés :							
Fahid	60	Drótkötélhid	...	61
27. Latrinakészítés	63
28. A lámpák kezelése	65
29. A cserkész táborozási felszerelése :							
Csomagolás	67	A felszerelés gondozása	70
30. Elszállásolás és éjjelezés	71
31. Csomagolás és szállítás :							
A hátizsák	72	Podgyászszállítókoszok	...	73
Csapatfelszerelés	73				
32. Mif mire használunk ?	74
33. A cserkészszerkocsi :							
A jó szerkocsi	76	Használata	77
A szerkocsi gondozása	77				
34. Ügyességek a táborban :							
Alvás sátorban	78	A tábor kiépítése	80
Hálózsák	78	A konyha berendezése	80
Sátorberendezés	79				
35. A tábor lebontása	82

F Ü G G E L É K.

I. Kérdések táborszervező járőrök részére	83
II. Az első napok munkája	84
III. Táborozási felszerelés	85
IV. Mi minden lehet egy jó táborban ?	86

Előszó az I. kiadáshoz.

A II. osztályú próba 11. pontjának részletes kidolgozását adjuk ebben a füzetben. Leirtuk azokat a tábori munkákat, amelyeket a próbapont előírt, sőt sok olyat is tárgyalunk, amely nem tárgya szorosan a próbapontnak. A táborhelyek annyira változatosak, annyira más-más műszaki felkészültséget igényelnek, hogy kénytelenek voltunk ezt a többletet adni, amely a praktikus cserkészéletre, a táborozásra, adja meg a műszaki ismereteket.

A könyvecskében iparkodtunk a külföldi cserkészszakirodalomból, a hosszú háború tanulságaiból, a magyar cserkészcsapatok ujitásaiból és a saját, ma holnap tízéves, cserkészműszaki tapasztalatainktól egy olyan egész, minden részletre kiterjedő műszaki könyvet összeállítani, amely szakit a dolgok egyszerű elméleti elintézésével. Célunk, hogy a cserkész és a cserkészvezető mellett egyformán ott álljon, mint olyan jóbarát, akinek szavában bízni lehet, mert ami ebben a könyvecskében található, azt cserkészek sokszor és jó eredménnyel kipróbálták

Budapest, 1922 februárius.

A szerzők.

Előszó a II. kiadáshoz.

„A 11. versenypontban a magyar csapat lett az első, az övé volt a legcserkészesebb tábor“ — hirdette ki a döntőbíró a kopenhágai Jamboree versenytábora előtt az eredményt.

A „Tábori munkák“ első megjelenése alkalmával hangsúlyozta, hogy benne „bizni lehet, mert ami ebben a könyvecskében található, azt cserkészek sokszor és jó eredménnyel kipróbálták.“ Azóta a „Tábori munkák“ külföldön is több nyelven megjelent és egy cserkészvilág-olimpiászon bizonyult be, hogy a próbák és eredmények jók: a magyar verseny csapat táborát állandóan a bámulók százai vették körül, építményeinket nem győzték lerajzolni s csupán tűzhelylapos konyhánkat hét nap alatt több százan fotografálták le. S úgy érezzük, abban, hogy a szegény Magyarország, a pompás felszereléssel rendelkező más országokat megelőzött, része volt a „Tábori munkák“-nak is.

Ennek az eredménynek akarunk a folytatásához hozzájárulni, mikor külföldi tanulságok és a magyar mozgalom fejlődése alapján a második kiadást utnak bocsátjuk. A bővítés, az új rajzok bizonyára előnyétül fognak válni.

Budapest, 1925. június.

A szerkesztő.

M. kir. „Rákóczi Ferenc” reáliskolai nevelőintézet
S O P R O N.

IFJÚSÁGI KÖNYVTÁR.

Törzskönyvi szám:

6160

Évf. és (alt. sz.):

IV / 1105

Általános tudnivalók.

Cövekbeverés. | Sátrat, zászlórudat, hidat cövekre erősített kötelekkel rögzítünk. A cövekeket mindig úgy kell beverni, hogy a cövek teste a húzás irányával 45 fokos vagy annál kisebb szöveget képezzen: így tart leg-erősebben és lazul meg legkésőbb. A kötelet legjobb a cövek fejére közvetlenül a föld felett ráilleszteni.

A kötélvégek megerősítéséhez s megfeszítéséhez ugynevezett szorítókat alkalmazunk Ezek 10—15 Kötélzorító. | cm. hosszú, $1\frac{1}{2}$ cm. vastag fadarabkák, amelyekbe a kötélnak megfelelő vastagságú két lyukat furunk s a kötelet rajtuk átfűz-
zük. A végén keletkezett hurkot rá-
akasztjuk a cövekre s a szorító megmarkolva megfeszítjük. Mikor elengedjük, a szorító ferde állása rögzíti a feszülő kötelet. (Lásd 1. ábra)

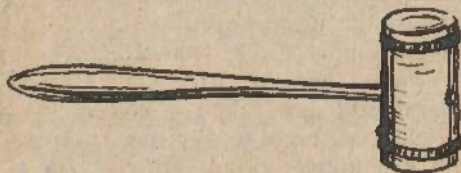

1. ábra.

Cövekkészítéshez felhasználhatunk gallyakat, amikor is azokat úgy vágjuk el, hogy a természetes elágazódás kampónak megmaradjon. A cövek hossza 25—30 cm. legyen. Állandó, tartós használatra szolgáló cöveket kiszáradt keményfából készítünk, úgy, hogy a Cövekkészítés. cövek fejének az a része, ahol a tönkölő vagy balta éri, keskenyebb legyen, mint az alatta lévő rész, mert így nem repednek le róla faszilánkok. Természetesen elejét veszi ennek az, ha a cövek fejt megvásaljuk.

Kemény, köves vagy sziklás talajon a cöveket nem tudjuk eléggé beverni, mert hegyüket az utjukba akadt kő szétroncsolja. Használjunk ilyenkor vascöveket vagy pedig vigyünk magunkkal egy vasból készült „előverő”-cöveket, mellyel minden lyukat előre el készítünk.

A cövekbeveréséhez legjobb, ha fából készült „tönkölőt” (lásd 2. ábra) használunk, így nagyobb erő

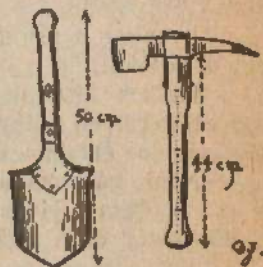

2. ábra.

A tönkölő. kifejtése mellett sem hasad szilánkokra a cövek feje.

A leggyakrabban használt *kézi szerszámaink*: a kis ásó és csákánybalta. Az előbbi hossza nyelestől 50

Kis ásó és csákánybaltá. cm., a csákánybaltáé pedig 44 cm. A kis ásót sok mindenre felhasználhatjuk, ezzel ássuk a személgödröket, sátorárkokat, tűzhelyeket s sok egyéb táborig építményt is; azonban kisebb gallyakat (gyökereket) is elvághatunk vele. A nagyobb vágnivalókhoz (lásd 3. ábra) a csákánybaltát használjuk, amellyel vágunk és hasogatunk. A mindennapi faapritásnál ez a leginkább használt szerszámunk. A hegyes vége, a csákány, a föld megpuhítására szolgál, ha kemény vagy sziklás talajban dolgozunk. Nem szükséges, hogy ez a szerszámunk nagyon éles legyen.

3. ábra.

Gyep-téglakiemelés. Gyep-téglával

építjük ki szélmentesen sátrunkat, gyep-téglával emelünk gátat, építünk asztalt és padot, emelhetjük sátrunk magasságát: szóval nélkülözhetetlen a tábor felépítésében. Ugyancsak fontos szerepet játszik a tábor lebontásánál, mikor a betemetett árkok és táborig építmények fölé gyep-téglát rakunk, hogy a hamar kinövő fű minden nyomát eltüntesse ottlétünknek.

A gyep-tégla használatos alakja 15×25 cm. A kivágást és kiemelését legjobban a kis ásóval végezhetjük, ennek szélessége éppen 15 cm.

A kiemelt és felhasznált gyep-téglákat 2—3 naponként meglocsoljuk, hogy a táborozás tartama alatt ki ne száradjanak.

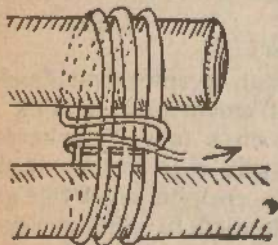
Két párhuzamosan álló cserkészbotot (rudat) leg-

ügyesebben úgy kötözhetünk össze, hogy az egymás Botösszekötés. mellé elhelyezett botokat erős zsineggel vagy kötéllel 8—10-szer körülcsavarjuk, azután a végét a két bot közé bebújtatva körüljárjuk a párhuzamosan futó köteleket és zsinegünket meghúzzuk. (Lásd 4. ábra)

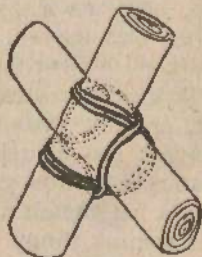
Ilyenkor a zsineg minden oldalról szorítja és rögzíti a botokat.

Ha azt akarjuk, hogy erősen tartson (pl. zászlórudnál) két ilyen kötést kell egymástól mintegy arasznyi távolságban alkalmazni.

Nem párhuzamos botoknál az eljárás hasonló. (Lásd 5. ábra) Használjuk kapukészítésnél, hordágy-rögtönzésnél és a legkülönbözőbb táborigényeknél.

4. ábra.

5. ábra.

Szöget legjobban kalapáccsal verhetünk be. Használhatunk azonban baltát is, sőt némi ügyességgel a Szögbeverés. csákánybalta oldalával is elvégezhetjük munkánkat.

A szöget bal kezünk hüvelyk- és mutatóujja között megfogva a deszka erezésének irányában egy

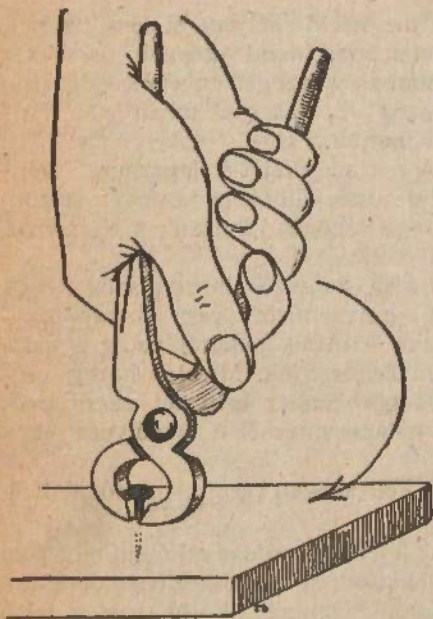
kissé megdöntve a megfelelő helyre ráillesztjük s a kalapáccsal előbb gyengébb, majd erősebb ütésekkel beverjük, közben azonban a szöveget egyenes helyzetbe hozzuk. Mihelyt a szög $\frac{1}{8}$ része a fában van, bal kezünkkel már elengedhetjük.

Vigyázzunk, hogy a szög fejét kalapácsunk mindig teljes felülettel érje: máskülönben könnyen elgörbül a szög. Az elgörbült szöveget kihuzzuk s egyenesre kalapálva más helyen verjük be.

Ha két deszkát kell összeszögelni és a szög hegye kiáll, egyik oldalról csavarhúzó-t vagy harapófogó-szárat támasztunk neki, a másik oldalról pedig a kalapáccsal horog alakjára begörbitjük. Mivel a horog csúcsa a fa felé tekint, a görbitéshez használt szerszámot kivéve néhány erős kalapácsütéssel fába sülyesztjük a szög hegyét.

Ha nedves fába kell szöveget vernünk, furóval félig kifurjuk a szög helyét.

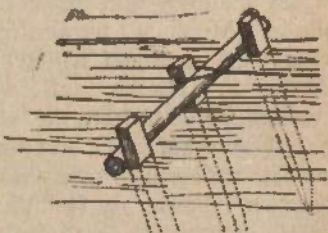
Szöghúzás. Ha a szög fejét harapófogóval megfoghatjuk, akkor a fogó szárát mérsékelten összeszorítva a deszkára helyezett fej, mint forgási tengely körül, a szár felső részét magunk felé húzzuk, miáltal a szög egy darabon előjön. Most a harapófogóval lejjebb fogjuk meg a szöveget és ugyanezt ismételjük, addig míg azt el tudjuk távolítani. Ha a szögfejt nem tudjuk megfogni, kétféleképpen járhatunk el. Ládánál vagy összeszögezett deszkáknál a két deszka közé helyezett feszítővassal próbáljuk azok tartását meglazítani s mikor ez részben sikerült, a feszítővasat kiemelve kalapáccsal a szög mellett a deszkát leverjük. Ilyenkor a szögfej legtöbbször kibújik s megfoghatjuk. Egy másik módszer

6. ábra.

az, hogy csavarhúzóval a szögfejalá furakodunk s ily módon iparkodunk a szöget annyira kiemelni, hogy fogóval megfogadhassuk. Ha olyan szöget kell kihúznunk, melynek a feje letörött, úgy harapófogóval próbálkozunk meg. Ha ez sikertelen, egy másik szög hegyét ráillesztjük a fejetlen szögre és kalapáccsal mindkettőt megfelelő módon beverjük

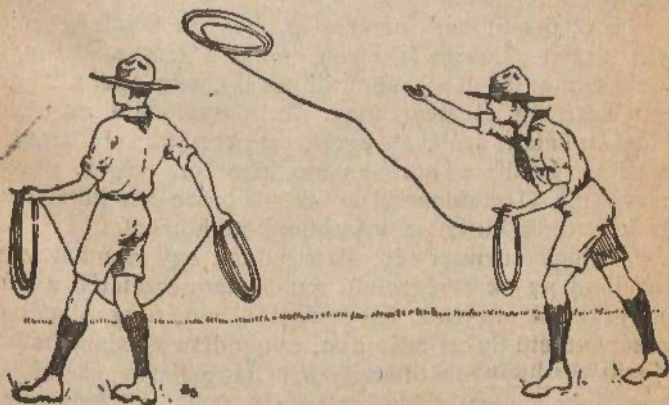
és ezután a második szöget harapófogóval kihúzzuk. Ilyen módon a fában csak egy kis lyuk jelzi a szög helyét és még is nyugodtan gyalulhatunk rajta.

7. ábra.

Erősített lecövekelést ott alkalmazunk, ahol vagy a talaj nagyon puha (homok), vagy pedig a cövekre igen nagy erő hat (hidnál). Ilyenkor a kötelet vagy a Erősített lecövekelés. cövekre magára helyezzük s ezt több cövekkel rögzített keresztbentető rúddal erősítjük meg (lásd 7. ábra); vagy pedig a kötelet magára az erősítőrúdra helyezzük.

Kiránduláson, táborban, különösen pedig hidverésnél gyakran kell kötelet árkon, fán úgy átdobni, hogy a vége oda essék, ahová céloztunk: a hidverő cserkész kezébe, a megmászandó fa erős ágain keresztül vagy Kötéldobás. pedig épen egy vízben fuldokló közelébe. A kötéldobásnak első és legfontosabb feltétele, hogy a kötél kezünkre feltekert csavarulatai egyenlő nagyságúak és egymással párhuzamosak legyenek. A köteget bal

8. ábra.

kezünkbe tartjuk s jobb kezünkbe 4—5 tekercset véve azokat hatalmas lendülettel alulról kidobjuk. A kiröppenő 4—5 tekercs magával rántja a nyitott balkezünk-ből a többi tekercset is s a kötél teljes hosszában kilendül a levegőbe és egyenes vonalban esik le a célra.

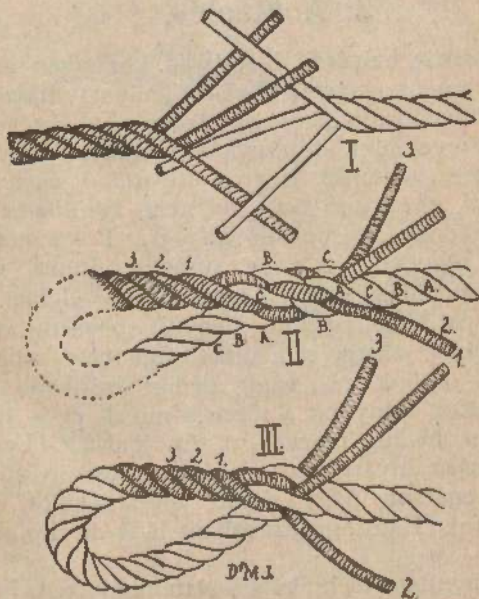
Ugy a cserkész-, mint a gyakorlati életben is nagy hasznát vesszük a kötélösszefonásnak; mindenütt, Kötélösszefonás. ahol köteleket huzamosabb időre erősítenek össze, mindenütt, ahol kender vagy drótkötél végére állandó hurkot készítenek: a *kötélösszefonást* használják.

Hogy a kötél összefonható legyen, legalább három szálból kell állnia. Kötélvégeket úgy fonunk össze, hogy mindkét végükön 5—6 cm. darabon felbontjuk s úgy illesztjük azokat össze, hogy a két kötél szálai váltokozva feküdjenek.

Az összefonás menete az, hogy a kötélvég minden szálát a másik kötélben, majd a szál alatt, majd fölött bujtatjuk át (9. ábra III. és II.), míg csak a kibontott kötélvég el nem fogy. Az összefonást az egyik kötél minden szálával egyszerre kezdjük el; amíg a másikra kerül a sor, annak kibontott végét összecsavarjuk. Összefonással erősítünk össze két kötélvéget és készítünk hurkot a visszahajlitott kötéllel.

Hogy mennyi idő alatt tudunk egy munkát végrehajtani, az az elvégzendő munka természetétől, a fiúk nagyságától, erejétől, ügyességétől, stb. függ. Általában középtermetű fiukat számítva, nyugodtan alkalmazhatjuk Munkateljesítmény. a katonáknál használatos számítást, hogy egy ember könnyű talajban 0'60, középtalajban 0'30, nehéz talajban 0'15 köbmétert ás ki egy óra alatt.

Mivel a cserkészek rendszeren könnyű talajon dolgoznak, az erőviszonyok figyelembe vételével bátran számíthatjuk a középértéket, azaz *egy cserkész egy óra alatt 0.30 köbméter földet ás ki.* Ez vonatkozik arra az

9. ábra.

esetre, ha hosszúnyelű szerszámaink vannak (ásó, kapa, lapát, csákány). Rövidnyelű szerszámokkal munkateljesítményük feleannyi. Az alább található építményeknél

34013

mindentütt feljegyeztük órákban a hozzávetőleges munkaidőt, ugyiszintén azt is, hogy célszerű váltás mellett hány fiút osszunk be a munkára. *Az adatok rövidnyelű szerszámokra vonatkoznak!*

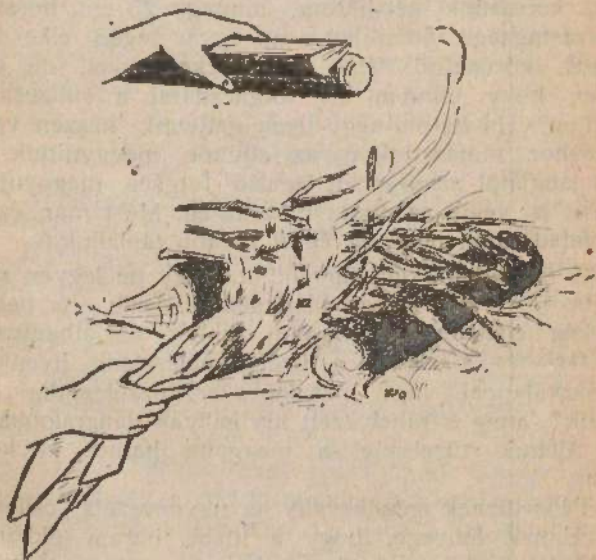
4. A tüzelés.

A tüzrakás helyéről, 1—1½ m. körzetben mindenféle gyulékony anyagot (falevelet, gallyat) eltávolítunk. A száraz fűvet kitépjük vagy ásónk segítségével tüntetjük el. Figyelmünk kiterjed a távolabbi környékre is; tekintetbe vesszük, hogy a kipattanó és a meleg légáramlással elröppenő szikrák nem kerülhetnek-e rá valamilyen könnyen gyulladó anyagra. Fokozottan kell A tüzrakás. ügyelni, ha nagy tüzet gyujtunk, mert a magasra felrepülő szikrákat a szél messze elviheti. Égő tüzet vagy parazsat egyedül hagyni sohasem szabad. Eltávolításunkkor oltsuk el a tüzet, ami történhetik úgy, hogy vizet öntünk rá, vagy pedig ásónkkal földet vagy homokot hányunk a tüzre s mivel égés levegő, azaz oxigén nélkül, nincsen, a tűz kialszik. Legyünk elővigyázatosak nyári zivataroknál, az eső előtti erős szélroham egészen nagy darab zsarátnokokat képes magával vinni. (Hatósági szabályait lásd dr. Borsiczky: A csősz.)

Á tüzgyujtás technikájához tudnunk kell, hogy a tüzhöz nemcsak fa, hanem levegő jelenléte is szükséges. Ebből következik, hogy jól az tud tüzelni, aki úgy A tüzgyujtás. tudja a fadarabokat elhelyezni, hogy közöttük elég hely maradjon a levegő részére. A tüzgyujtás módja az, hogy két követ vagy fadarabot egymás-

hoz közel helyezünk s ezeken keresztbe először vékony, majd egyre vastagabb fadarabokat teszünk (l. 10. ábra).

Ha kő vagy vastag fa nincs kéznél, akkor tenyérnyi széles és mély, 1—2 arasz hosszú árkot vágunk

10. ábra.

s ennek két partjára helyezzük keresztbe a gallyakat. Mikor ez elkészült, hosszúkasan összegyűrt papíros egyik végét meggyújtjuk és égő részét mindig egy hely alá tartva, lassanként az egész darabot betoljuk.

Papíros helyett használhatunk szalmát is. Száraz falevelek nem égnek jól, csupán nagy füstöt csinálnak, annál jobb azonban a fenyőfák elszáradt gallya és tűlevele.

Ha az alágyújtáshoz semmiféle anyagunk sem volna, keressünk két három, mintegy 25 cm. hosszú, újjnyivastagságú fadarabot s az egyik végén elkezdve faragjuk körskörül éles cserkészésünkkel, de oly módon, hogy minden kis forgácsdarab a rudacskán maradjon. Ha három-négy ilyen gallyunk készen van, egymáshoz támasztjuk és az aljukon meggyújtjuk. A gyufa lángjától meggyuladt legalsó forgács meggyújtja a többit is, végül az egész piramis ég. Most már csak az a feladatunk, hogy az égést tovább tápláljuk.

A tűz táplálásnál ügyeljünk, hogy ne legyen sok fa rajta, mert így levegő hiányában kialszik, ha pedig egy ideig elfelejtettünk rárakni, nehéz az elhamvadt A tűz táplálása. parázsról a tüzet újraéleszteni. Ilyenkor cserkészkalappal, vagy más lapos eszközzel addig „legyezzük” amíg a ráhelyezett kis gallyak lángralobbanak. Állandó tüzelésnél a meggyült hamut ki kell kotorni.

Tábortüznék igen beválik az ugynevezett „csillagtűz.” Ennek lényege, hogy a tűzbe három oldalról Tábortűz. nagyobb ágat, törzset dugunk, melyeknek csupán a vége ég s az ágak ki- és betolásával könnyen szabályozhatjuk a tűz nagyságát.

Ha azt akarjuk, hogy tűzhelyünkön még 8—10 óra múlva is parázs legyen, a meglévő parázsat lehetőleg kiscsomóba összekaparjuk és hamuval bőven Parázs eltétel. befedjük. A hamu elsőrendű szigetelő, a

melegét nem engedi eltávozni, de mivel átenged egy kevés levegőt, a parázs sem ajszik ki.

Erős szélről védeni kell a tüzet, ezért annak irányában szélvédőt készítünk. Legegyszerűbb módja ennek Szélvédő. az, ha kövekből, földből, gyeptéglából kis falat építünk a tűz mellé. Ha a szükséges faanyag rendelkezésünkre áll, deszkából, fűzfavessző fonással is elkészíthetjük szélvédőnket.

5. A favágás.

A cserkész táborban többnyire fával tüzelünk. Napi szükségletünk fejenként körülbelül három kilogramm.

Ha nagy tábor tüzeket gyújtunk és nagy őrtüzeket égetünk, akkor többet kell számítanunk. Az elhasznált famennyiség függ attól is, hogy milyen tűzhelyen Napi szükséglet. főzünk. A takaréktűzhely sokkal kevesebb tüzelőt fogyaszt el, mint a szabad tűzhely, amikor a bográcsot körülnyaló lángok nagy része veszendőbe megy.

Tüzelőszükségletünket iparkodjunk ingyen rőzseszedéssel fedezni, azonban mindig gondoskodjunk, hogy legyen tartalékfa eső esetére. Előnyös még a fát előre összeszedni azért is, mert az erdei rőzse többé-kevésbé nedves s megszáritva sokkal jobban ég. Ha a tüzelőt vásároljuk, vegyük az olcsóbb gallyfát, nekünk az is megfelel, mert igaz, hogy több munkát ad a tüzelés, de a cserkész táborban sohasem vagyunk munkaerő hiányában. Ha hasábfát vásárlunk, számításainkat megkönnyíti, ha tudjuk, hogy egy köbméter keményfa kb. 423 kilogramm, 1 köbméter puhafa pedig kb. 282 kilo-

gramm. (Egy öl fa kb. 4 m³.) Természetesen sok függ a fa állapotától, a frissen vágott és ázott fa nehezebb.

Fakivágásnál, fadóntésnél törekvésünk mindig az, hogy a fának minél kisebb csonkja maradjon vissza, ezért a kivágást egészen a földnél végezzük. A legtöbb fa nem áll függőlegesen, hanem valamelyik irányba dől. A kivágásnál vegyük ezt figyelembe s az ellenkező Fakivágás, fadóntés. oldalán kezdjük el fűrészelni (vonófűrész), illetőleg baltázni. Ha az ilyen kivágásnak akadálya van, például abban az irányban sátor fekszik, olyan vágási módot alkalmazunk, amelynél módunkban van a fát tetszésszerinti irányban dönteni. A mellékelt 11. ábra szerint a fa mindig az előbb kifaragott alsó bevágás irányába fog esni. Segítségül a fa koronájára kötelet köthetünk, amellyel a fát a megfelelő irányba húzzuk.

A fákat 30 cm. vastagságig csákánybaltával is kivághatjuk, ilyenkor célszerű, ha ketten egyszerre dolgoznak. Vastagabb fákhöz fejszét használunk.

A kivágott fa legallyazásához a kivágáshoz szükséges idő fele szükséges.

A kidöntött fa tönkjét kiáshatjuk, vagy azért, hogy a fát felhasználhassuk, vagy pedig azért, hogy utunkban ne legyen. Ez nehéz munka, mert mély árkot kell ásni a tönk körül s a gyökereket egyenként elvagdogni. Nagy csákányra okvetlenül szükségünk van.

A fa felapritásához a szerszámaink a következők:

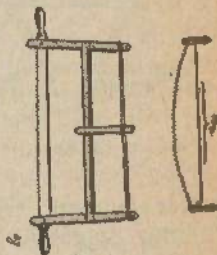
A keretes fűrész (Lásd 9 ábra), melyet használatkor meg kell feszíteni; könnyen szállítható, ha a meg-

Favágószerszámok használata. lazított lapját úgy forgatjuk, hogy fogai befelé álljanak.

A vonófűrészszel (Lásd 12. ábra), úgy dolgozunk, hogy két cserkész két oldalról a nyelét fogja mindig magukfelé húzzák. Mindig csak húzni szabad, tolni sohasem. Igen jó szolgálatot fog tenni vastagabb fatörzsek (25 cm.-nél nagyobb) elfűrészelésé-

11. ábra.

12. ábra.

nél, ugyiszintén akkor is, ha nedves vagy élőfát kell fűrészelni.

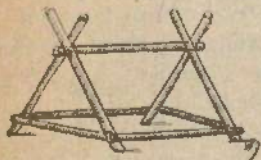
A balta a fa aprítására szolgál, ezért éle hamar vastagodik. Ilyen célra ugyiszintén faragásra is jól használható a katonai csákánybalta.

A fejszének hosszú nyele van, hogy vele erőt fejthessünk ki, ezért ezt használjuk nagyobb fadarabok széjjelhasogatásához.

Favágásnál ügyeljünk arra, hogy a szétvágandó fa szilárdan álljon, mert a rugalmasan elhelyezett fa

szétvágásához sokkal nagyobb erő kell. Ezért készíthetünk favágótönköket, amelynek a fentien kívül még az ívelt az előnye, hogy nem rontjuk földbevágással baltánk életét s magasabban van az elvágandó fa, tehát kevesebb erőfeszítéssel dolgozunk.

Föltétlenül betartandó óvatossági rendszabály az, hogy a fahasítás irányában senki se tartózkodjék, mert a nyeléről esetleg lerepülő szerkezet szám igen veszélyes sebet okozhat.

13. ábra.

A fűrészeléshez állótáborban, készítsünk fűrészbakot. Fűrészbak! Ehez szükséges 9 darab egyméteres farúd (L. 13. ábra). Ezek hiányában ássunk a földbe egy méter mély és $1\frac{1}{2}$ méter hosszú árkot. Ebben állva fűrészbak módjára tudunk dolgozni.

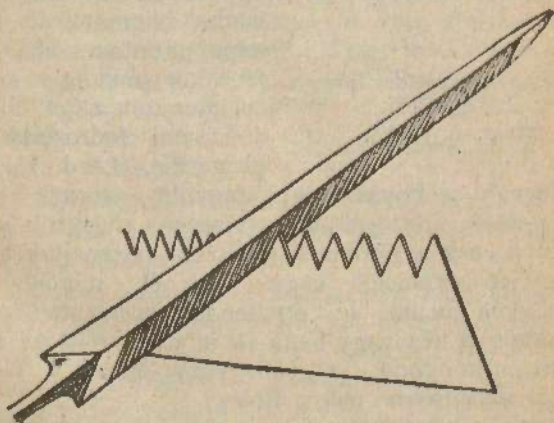
6. A szerszámok kezelése.

Mindennemű munkánál fontos a helyes testtartás, hogy a lehető legnagyobb erőnket kifejthessek. Így, ha jobb kézzel dolgozunk, fűrészszelünk vagy baltázunk, bal-lábunkat valamivel előbbre helyezzük. Ha balkézzel dolgozunk, a fordítottját kell tennünk. Húzásnál karunk nagyobb erőt fejt ki, mint tolásnál, ezért előnyös két-kézvonóval vagy faragókéssel magunk felé dolgozni.

A szerszámok állandóan jókarban tartandók, azaz Élesítés. | élesek legyenek és óvjuk meg azokat a rozsdától. Ez utóbbit elérjük, ha szerszámainkat nem tart-

juk nedves helyen (például puszta föld). A szerszámok vasrészei mindig zsírosan tartandók, erre alkalmas nemcsak az olaj, hanem a mindenütt használt szalonna-bőrke, amellyel használatközben a fűrész pengéjét is szokták kenni.

A szerszámok kicsorbulását úgy kerüljük el, hogy a földet sohasem vágjuk éles szerszámmal, mert az ott

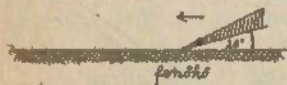
14. ábra.

mindig található homok vagy kavics halálos ellensége a szerszám élének.

A fűrészek élesítése reszelővel történik, még pedig úgy, hogy a háromszögletű reszelővel néhány huzást teszünk a fogak közt, amikor mindig a pengére merőlegesen mozgatjuk a reszelőt addig, amíg a fogak füg-

gélyes és ferde fele is új élt kap (L. 14. ábr). A fogak kihajlítását erre szolgáló eszközzel végezzük. Ez utóbbi azért szükséges, hogy a kifűrészelt csatorna mindig legalább egy harmaddal legyen tágabb, mint a milyen a fűrész lapja, mert csak így csúszik a fűrész könnyen a kívágórésben.

Késünk élesítéséhez elsősorban fenőkövet használunk. Ha víz helyett egy csepp olajjal nedvesítjük meg, sokkal finomabb élt fogunk kapni. Fontos szabály, hogy fenéskor mindig a kés élével menjünk előre. Ily módon nem fodrozódik ki a penge éle. (Lásd. 15. ábra.)

15. ábra.

Ha durvább a kopás vagy nagyobb csorbák vannak rajta, előbb köszörűkővön (vizesen) végezzük a lecsiszolást s csak a finomabb simításra használjuk a fenőkövet. Köszörülésnél vagy fenésnél mindig figyelembe kell venni az élesítendő szerszám alakját, mert amíg a kés vagy balta éle mindkét oldalról egyenletesen vékonyodik, a gyalu vagy szekerce éle egy oldalról rézsutosan megy élbe át. (L. 16. ábra.) Baltát, fejszét köszörülés után szintén kifizjük. Nyelreerősítés. Szerszám nyelének nyers (még nedves) fa nem alkalmas. A szárított fa durva kifaragását szekercével végezzük, amelynek egyik oldala teljesen a fához illeszthető (L. 16. ábra.), a finomabb munkát

16. ábra.

vonókéssel vagy faragókéssel (cserkészkéssel). Ilyenkor, hogy mindkét kezünket használhassuk, legjobb a feldolgozandó fát faragószékbe vagy gyalupaftba szorítani, de helyettesítheti ezeket egy ügyes cserkész is. Balta- vagy kalapácsnyelet úgy készítünk, hogy a szerszám épen ráhuzható legyen. Ha ez megtörtént, levesszük a szerszámot és a nyelet behasítjuk vagy befűrészeljük s ismét ráhelyezve azt, keményfa ékekkel megerősítjük. Sok szerszámon (csákánybalta, csákány) vasalás is van, amelyet legjobb anyáscsavarral megerősíteni, habár az ehhez fűrt lyuk meggyöngíti a nyelet. Az utolsó simításokat üveggel vagy üvegpapírral végezzük el. Nyélkészítésre különösen alkalmasak a kemény fák: akác, gyertyán, tölgy, bükk, szil, kőris stb.

Vésőt, reszelőt úgy erősítünk nyélre, hogy a szerszám megfelelő végét megtüzesítjük s azt erősen bele-szorítjuk a kifaragott nyélbe.

Csomagolás és szállítás. | A szerszámok szállítása úgy történjék, hogy papírból védőtokot készítünk, így felszerelve nem árt, ha akármilyen zökkenős úton, akármilyen vastárgyak között van is eszközünk. Ilyen módon csomagolt szerszámot nyugodtan behelyezhetjük a hátizsákunkba is, nem fog ott kárt okozni.

Kis ásonak és csákánybaltának legjobb bőrből tokot készíteni, így azután bárhol könnyen elmálházhatjuk.

Keretes fűrészt meglazítva, befelé fordított pengével, gyalut fába visszaeresztett éllel, hosszúnyelű szerszámokat pedig nyelükről leszedve szállíthatjuk.

7. Az ivóvíz.

Lehetőleg csak forrásból vagy kútból igyunk. Ha mégis tiszta hegyi patak vizét használjuk, tartsunk meg bizonyos sorrendet. (L. 17. ábra); így nem fog előfordulni, hogy olyan vizet használunk az iváshoz, amiben már esetleg megfűződtek.

Ivás
Itatás
Főzés
Mosakodás
Mosogatás
Mosás
Fürdés
'Fürdetés'

17. ábra.

A jó ivóvíz szintelen, szagtalan. A mely viz nem ilyen, gyanus a fertőzöttségre.

Egy cserkészre naponként 16 liter vizet kell számítani. Vízazükséglet. | nunk, amely mennyiségből ivásra és főzésre 4 liter jut, a többit mosakodásra és mosogatásra használjuk fel. Egy ló vagy szarvasmarha naponként 30—50 liter vizet iszik meg. Ezen adatok fontosak, ha tudni akarjuk, hogy

kutunk vagy forrásunk kielégíti-e vizigényeinket.

Ivóvíztartó edényeink legyenek mindig tiszták. Ha vászonvedreket használunk (jól csomagolhatók) előfordulhat, hogy a folytonos nedvességtől rothadni kezd a vászon, ezért legalább harmadnaponként alaposan megszáritandók.

A legtöbb forrás, még ha bővizű is, nem láthatja el a cserkészszakot, mert nincsen elég nagy tartálya, ahol a víz addig, amíg mi nagyobb mennyiségben ki Forráskövezés. | mernénk, meggyűlne. Ezen úgy segítünk,

hogy a forrásban magában vagy közvetlen a forrás mellett medencét ásunk, amelyben éjjelen át nagyobb mennyiségű víz gyűlik meg. Hogy kimeréskor a vizet fel ne zavarjuk, a medencét kikövezzük, vagy nagy kavicsokkal rakjuk ki.

A forráskikövezés úgy történik, hogy, lehetőleg a forrás kibuggyanásánál, mély gödröt ásunk s ezt először nagyobb, majd kisebb kövekkel, alul és oldalt kifalazzuk. Munka közben gondoskodnunk kell, hogy a folyton csurgó víz ne zavarjon, ezért annak vagy elvezetéséről, vagy kimeréséről gondoskodunk. Mikor ezzel a munkával elkészültünk, még hátra van, hogy a forrásmedence tisztaságát a véletlen szennyezésektől és az

Forrásbefedés. | idő viszontagságaitól megóvjuk. Így forrásunkat befödjük, csupán olyan nagy nyílást hagyunk szabadon, amelyen keresztül a víz kifolyhatik s mi a merőedényünkkel kényelmesen benyulhatunk: ha elegendő deszka áll rendelkezésünkre, egész kis házikót építhetünk föléje (L. 18. ábra), ha nincsen annyi faanya-

18. ábra.

19. ábra.

unk, egyszerűbb építményt készítünk (Lásd 19. ábra). A forrás elé keresztbe deszkát helyezünk, erre lépünk vízmerés közben, hogy a forrás széle be ne omoljék.

Legtöbbször kútból fedezzük vízszükségletünket. A vödrös kutaknál ügyeljünk, hogy a túlságos mély bemártással a kút fenekét ne keverjük fel. Fordítsunk gondot arra is, hogy a kút környéke tiszta legyen: mosogatni, mosni, vizet ellocsolni a kút környékén nem szabad, mert a visszaszivárgó piszkos víz szennyezi azt.

Elhagyott, iszapos kutakat előzetes tisztogatás után Kúttisztítás. | rendszeren újra lehet használni. A kitisztítás röviden abban áll, hogy a kútból a vizet kimerjük s fenekéről és faláról a piszkot (békanyál, iszap, beleesett idegen tárgyak) eltávolítjuk. A fenekére 20 cm. vastagságban kavicsot hintünk s a kutat újra megtelni engedjük.

Mivel a kúttisztítás nagy munka és gondos körültekintést igényel, e munkát csak az vezesse, aki feltétlenül jártas az ilyen munkában. Mélyebb kutaknál gondoljunk a mérges gázokra. (Égő szalmacsóvát dobálni be addig, míg az a fenekére égve érkezik meg.)

8. A sátorverés.

A sátrak használata. | A sátrakat a cserkészéletben lakó-, raktár- és konyhasátrónak használjuk; céljuk, hogy eső, szél, napsütés s a levegő lehülése ellen védelmet nyújtson. Az angol kúp-sátraknak külön szellőztető nyílásuk van, a tizszemélyes és harminczemélyes sátraknak pedig felnyitható és elzárható ablakjain keresztül bőségesen kicserélődhetik az elhasznált levegő. Erre leginkább éjjel és esős időben van szükség, mert máskor a sátor összes ajtajai nyitva, lebernyegei pedig felkötözve nyitnak utat az egészséges légáramlásnak.

A sátrak egy vagy több részből álló ponyváját mindig valamilyen szilárd vázra földbevert cövekek A sátrak felverése. segítségével úgy kell kifeszítenünk, hogy az egyenesen álló középrúd körül egyformán feszüljön a ponyva. Így a víz gyorsan leperog, rudunk nem görbül meg s még a szél is sokkal kevésbé tud sátrunkba belekapaszkodni. A felverést mindig úgy végezzük, hogy a ponyva feszülését bármikor csökkenthessük vagy fokozhassuk. A megfeszített sátor a szélel könnyebben birkózik meg, az esőben megdagadt s meg nem lazított ponyva pedig elszakad.

A sátorponyváról lefolyó s a talajon tovaszivárgó A sátrak árkolása. viz előntené sátrunkat, ha azt nem árkolnánk megfelelőleg körül. A sátorárok nagyságát mindig befolyásolja a talaj minősége is, azonban természetesen nagyobb sátorhoz nagyobb árok is kell, míg egy kétlapos rombuszsátornál 15 cm. széles (kis ásonyom) és 10 cm. mély árok elegendő, a harmincszemélyes sátornál akár 30×40 cm. nagyságú sem nagy.

A sátorárkot levezetőcsatornával összekötjük valamilyen közeli árokkal, patakkal, mélyedéssel, esetleg másik sátorárokkal. Ha teljesen egyenes talajon vagyunk, a sátortól néhány méterre nagyobb gödröt ásunk, ebbe vezetjük a levezetőcsatornát. Esőkor a hirtelen leömlő vizet felgyűjti s míg megtelik, nagy része elszivárog a földbe.

Sátorárokásásnál lehetőleg gyeptéglákat emelünk ki, ezekkel s a még kihányt földdel sátorunk szélén „légmentesen” kiépíthetjük vagy esetleg a lejtő irányában gátat is emelhetünk. A felesleges földet mindig a külső oldalra hányjuk.

Ha jó sátorban akarunk lakni, nem elég azt jól felverni, alaposan körülárkolni; állandóan gondját is kell viselni.

A sátrak kezelése. | Naponként meg kell igazítani a meg-lazult cöveket, helyre kell igazítani az esetleg elferdült középrudat, a sátor feszülését megint javítani kell; szó-val minden nap alaposan át kell azt vizsgálnunk. Ha egy egész picit luktat találtunk a ponyván, azt azonnal ideiglenes folttal kell ellátni, mert máskülönben a lukból hosszú repedés válik.

Igen nagy baj származhatik, ha esőnél elfelejtjük a sátorponyva feszülését csökkenteni. A ponyva és a kötélzet megdagad, tehát meg is feszül s ha a kötelek megengedésével vagy középrúd sülyesztésével idejében nem segítettünk, eltörhet a középrúd, széthasad a ponyva és elszakad a kötélzet.

Eső után minél előbb száraz állapotba kell hozni a sátrat, ezért a bemélyedésekben meggyült vizet eltávolítjuk s minden részét kitesszük a levegő szárító hatásának (nem összegyűrni).

A helyesen kezelt sátor igen soká használható Mitől romlik a sátor? marad. A legjobb sátor is hamarosan tönkremegy:

1. ha piszkos, poros, nedves helyen raktározzák,
2. ha felverésénél nem járnak el szabályosan,
3. ha szélére földet hánynak, mely alatt elrothad,
4. ha esőnél nem lazítják meg feszülését,
5. ha a ponyván meggyült vizet nem távolítják el idejében,
6. ha hegyes eszközzel dolgoznak közvetlenül a

ponyva közelében (pl. lecövekelés sátorlapnál csákánybaltával),

7. ha nem vizsgálják naponként át s felverésében vagy anyagában keletkezett legkisebb hibát nem javítják azonnal ki,

8. ha zsírfoltokkal, olajpecséttel piszkítják be,

9. ha elkopott impregnálását nem ujítják idejében meg,

10. ha nem teljesen kiszáradt állapotban raktározzák el.

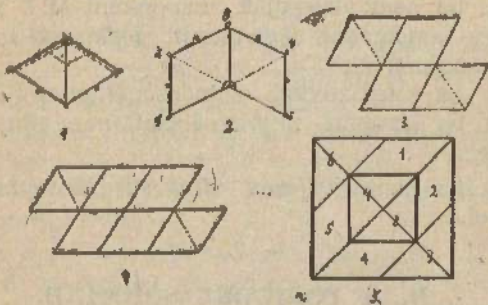
9. A rombusz sátorlap.

Cserkészcélokra igen alkalmas a rombusz sátorlap, mert belőle egy-két-négy-hat- és még több lapos sátrat verhetünk, de ezenfelül gallérnak, takarónak, szükségvitorlának — összegombolva pedig hálósáknak — használhatjuk.

Összehajtva kis helyen elfér. Sulya 3 cövekkel együtt 1.4 kgr., tehát kirándulásainkra, mozgótáborozásainkra szerkocsi nélkül is magunkkal vihetjük. Alakja Csomagolás. rombusz, melynek mindegyik éle kb. 2 m. Az egyik tombaszögletű sarkán a sátor rúd részére fémmel bélelt karika van, szélein makkok és gomblyukak vagy karikák vannak a lapok összeerősítéséhez. A földre kerülő oldalain zsinorokat találunk a cövekek részére (L. 20. ábra 1.). A százaz sátorlapot mindig simán és erősen összehajtva málházzuk el (L. 21. ábra).

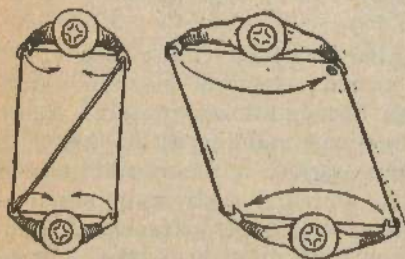
Egylapos sátor. A sátor zárt oldalának (L. 22. ábra) a szél irányából becsapódó eső felé kell tekinteni.

Felverésénél 1.5 m. magas középrúdra ráillesztjük a sátorlap tompavégű csúcsán lévő fémmel bélelt kark-

20. ábra.

kát, a megfelelő helyen lecövekelve egy szorító kötéllal megfeszítjük a ponyvát. (L. 22. ábra.) Ha nincsen középrúdunk, cser-

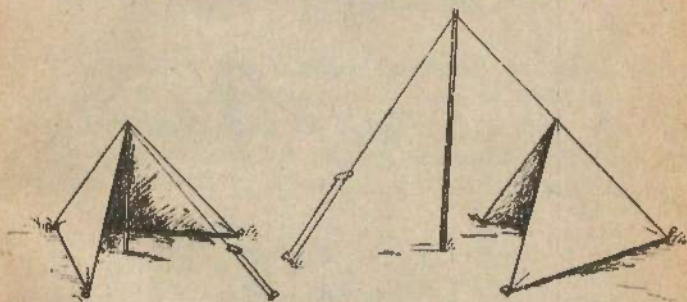
21. ábra.

készbotot v. rudat is használhatunk erre a célra (L. 22. ábra rajz). Különösen alkalmas ez a felverési mód ott, ahol vastag törzsű fa, szalmakazal vagy egyéb esőt és szelet felfogó tárgy lehet a nyitott oldalon.

Kétfalpos sátor. Tökéletes és két személy részére kényelmes sátrat kapunk, ha két lapból készítünk sátrat. A

sátorlapokat úgy gomboljuk össze, mint az a 20. ábra 2. rajzán látható, a két rúdkarika egymás felé jön. Négyzet alakú sátrat kapunk, melynek nyílása egyik élén van. Zárása úgy történik, hogy a sarokcövekre a másik lap csúcsát is ráakasztjuk, a makkokat vagy karikákat begomboljuk, illetőleg befűzzük. A középrúd magassága 1,5, a sátor alapterülete 4 m^2 lesz.

Négylapos sátor. | Ha a 20/3. ábra szerint négy lapot gombolunk össze, akkor olyan sátrat kapunk, mint amilyent a 23/2. ábra mutat. Magassága szinte $1\frac{1}{3} \text{ m}$., alapterü-

22. ábra.

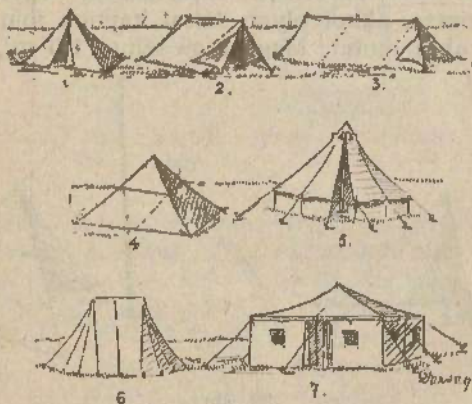
lete 7 m^2 , azaz 6 fiú kényelmesen elfér benne. Felveréséhez 2 középrúd kell.

Hatlapos sátor. | Ha 6 sátorlapot gombolunk egymáshoz (20/4. ábra), akkor az előbbihez hasonló, csak három középrudas és hosszabb sátrat kapunk, melyben egy őr kényelmesen elhelyezkedhetik. (L. 23/3 ábra.)

Nyolclapos sátor. | Nyolc sátorlapot ugyanúgy gombolhatunk egymáshoz, mint ahogyan négy vagy hat lapot,

azonban van a felverésnek másik módja is, melyet a 20/5. ábra mutat. Az így felvert sátonak alapterülete 16 m^2 s egy 3 m. magas középrúd kell hozzá. Ebben a sátorban 10—12 cserkész is eltáborozhat. (L. 23/4. ábra.)

A rombusz sátrak felverése. A legjobban használható a kétlapos és négylapos sátor, nagyobbak szilárd váz hiányában és sok helyen történt összeerősítésüknél fogva

23. ábra.

kevésbé praktikusak. Középrúdnak használhatunk külön erre a célra készített három vagy négy részből összeerősíthető rudat, de jó szolgálatot tesz a legtöbb cserkészbot is, ha végét kissé leássuk a földbe.

Ha alkalmas helyen verhetjük fel sátrunkat, középrúd helyett kötéllal feszítjük ki sátrunkat (L. 24. ábra).

Sátrunk is sokkal kényelmesebb lesz, a botot vagy rudat egyébre is felhasználhatjuk.

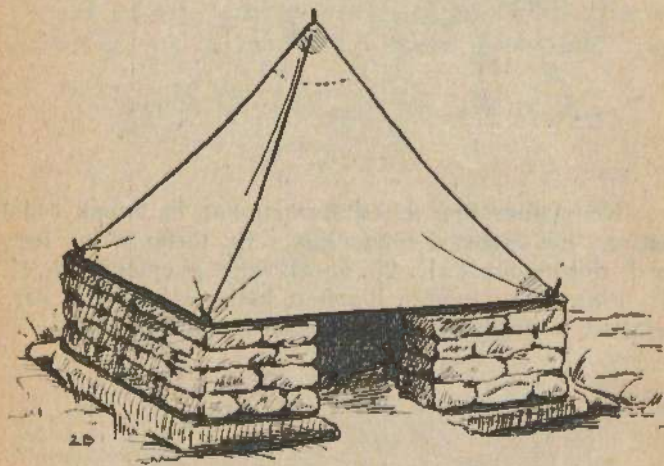
24. ábra.

Kényelmesebbé tehetjük sátrunkat, ha annak oldalfalát egy-két arasszal felemeljük. Ez történhet deszkával, dorongokkal (L. 25. ábra) vagy gyeptéglával (L. 26. ábra). Ilyen módon kiépített kétlapos sátorba négy cserkészt is aránylag kényelmesen elhelyezhetünk.

25. ábra.

Ha nagy rombusz lapjaink (2.5 m. élhosszúsággal) vannak, ugyanúgy használhatjuk többféle sáortípus előállításához, mint a kis rombuszlapot. Legalkalmasabb a két és négylapos sátor, melyekhez mindig használható a cserkészbot, mert a sátor magassága 1.8 m.

26. ábra.

10. A német sátorlap.

A német sátorlap 1.5×1.5 négyzetlakú ponyvák-ból áll, melyek egymáshoz háztető módjára gombolandók össze. Két lapból 1.5 m. magas, 1.5 hosszú és 2 m. széles „alagut-sátrat” kapunk, melynek eleje és vége nyitott. Ezeket a nyílásokat erre szolgáló háromszögletű lappal fedhetjük be, de alkalmas rá gallér vagy takaró

is: ide nem jut víz, tehát nem kell vízhatlannak lennie. Ha több, azaz 4, 6, 8 lapot gombolunk egymásba, akhosszú tetőalaku sátrakat kapunk, melyekhez csupán két háromszögletű lapra van szükség (L. Gilwell sátor 27. ábra felső középső).

A kétlapos német sátorhoz két darab 1.3 m. magas középrúd kell, ha egy pár ponyvával nagyobbítjuk a sátrat, egy darab középrúddal is több kell. A két szélső középrúdat oldalfelé lecövekeljük és megfeszítjük.

Egyes lapját is felferhetjük a német sátorlapnak. Lehet úgy, hogy az egy lapot ugyanúgy verjük fel, mintha két lapot gomboltunk volna össze. A másik módja, mikor az egyik sarkába erősített rudon keresztül ugyanúgy verjük fel, mint az egylapos rombusz sátrat. Ilyen módon felvert két lapból rombuszsátornak megfelelő, csak kisebb sátrat kapunk.

11. A Gilwell sátorlap.

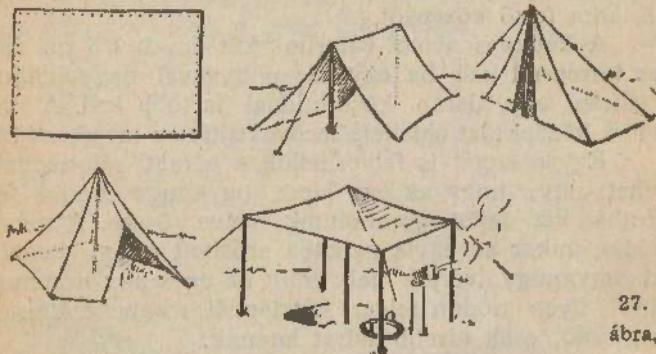
Az állandó angol tisztképző tábornak, a Gilwell-parknak, kedvelt sátra. Téglaalaku ponyvájának nagysága 2×3 m. (L. 27. ábra felsőbal) s alkalmas kivitelben igen sokféle sátortípust lehet vele előállítani.

Mint német sátor. | Egy vagy több lapot összefűzve német típusu sátrat készíthetünk (L. 27. ábra felső középső).

Kétszemélyes sátor. | Felferhetjük 27. felső jobb ábra szerint, amikor alapterülete 1×2 m. s a rúd sem vesz el semmit a sátor területéből.

Csillagalakú sátor. | A 27. alsó bal ábra szerinti csillagalakú sátor igen kényelmes 2 cserkésznek, sőt négyen is beleférnek, hátránya csupán az, hogy egy háromszögletű nyílása nincsen befedve.

Konyhasátor. | Konyhatetőnek is igen jól alkalmazhatjuk (L. 27. ábra alsó jobb), igen jó ezenfelül szerelék, faraktár, szerkocsi befedésére s mivel oldalán sűrűn vannak a karikák

27.
ábra,

elhelyezve, több lapot tetszésszerűen alakban összefűzve a legkülönbözőbb dolgokra használhatjuk a cserkészéletben.

12. Az angol kúpsátor.

Az angol kúpsátor a külföldi cserkészmozgalomban igen elterjedt; ez a sáortípus valósítja meg leginkább az eredeti cserkészéletet, az őrsönként való elhelyezést, mivel 7–9 fűra van benne kényelmesen hely, aránylag könnyen szállítható, gyorsan felverhető és jól szellőztethető (L. 23. ábra 5.).

A sátor közepén 3 m. magas, széjjelszedhető középrúd van, a kúp alakú ponyvát pedig 24, szorítóval ellátott kötél erősíti ugyanannyi cövekhez. A ponyva nem ér le egészen a földre, ezért még valamivel a vég-

zódése előtt a belső oldalról függőlegesen le a földig ponyvagyűrű halad, amelyet lebernyegnek nevezünk. Ez arra szolgál, hogy a sátor minden oldalról zárt legyen, mivel a lebernyeget 12 cövek segítségével a földhöz rögzíthetjük. A lebernyeget nappal felcsavarjuk és felkötözzük, tehát a sátor jól szellőződik.

A sátor területe körülbelül 12 m^2 , súlya cövekestül kb. 45 kg., a felverését egy órs 10 perc alatt elvégezheti.

13. A fizszemélyes sátor.

A *tizszemélyes sátor*nak (L. 23. ábra 6.) T belű alakú váza van, melyet belülről kötelek rögzítenek; a széllal szemben az ellenállást tehát ez és nem a ponyva végzi. A sok cikkelyből összevarrt ponyvát ráborítjuk a felvert vázra s köröskörül lecövekeljük. A befedett terület mintegy 10 m^2 , tehát egy órsnak igen kényelmes szállást nyújt. Teljes súlya 34 kg.

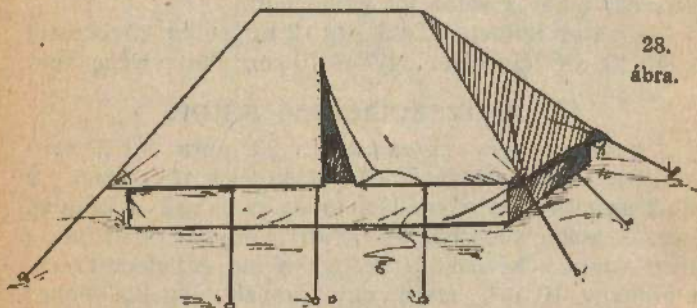
Felverésénél legelőször a T alakú vázat állítjuk fel s ezt rögzítjük a 3, dupla szorítóval ellátott „vihar-kötéllal“. Ha a váz áll, ráborítjuk a ponyvát, gondosan ellenőrizzük azonban, hogy a T váz felső rudjának két szélére a ponyvát kopástól védő bőrözés kerüljön, melyet zsineggel rögzítünk a rúdhoz.

Mivel a rövid kötelek közvetlenül kerülnek a cövekekre, célszerű a középrúd mellé egy kis gödröt ásni, hogy esőkor a középrúd súlyosztásával a ponyva dagadásával járó bajokat elkerüljük.

14. A magyar őrsi sátor.

Téglalap alapu sátor, melynek alapterülete $2,7 \times 4,5 \text{ m}$, 80 cm magas lebernyege van. Négy sarkáról egy-

egy feszítőkötél húzódik, a rövidebb oldalán 1-1, a hosszában pedig 3-3 feszítőkötél van: tehát összesen 12 feszítőkötélnek megfelelő cöveket kell levernünk. (L. 28. ábra) A lebernyeg megerősítése kisebb cövekekkel vagy szögekkel történik. Rudja 2·2 m. magas és T betű alakú (le-

28.
ábra.

het két rúddal és egy keresztrúddal is) a T betű keresztjára 1·8 m. hosszú.

Egy órs kényelmesen elfér benne, de 12 cserkész is elaludhat alatta,

Esőkor a ponyva meglazítása a feszítők meglazításával történik, nappal a felkötözött lebernyeg alatt szabadon járhat a levegő.

15. A dán őrsi sátor.

Állandó táborban a legegyszerűbb mintájú sátor, mely külföldön 2 személyes nagyságtól, 40 személyesig van forgalomban. A kedvező feszítési lehetőség mellett előnye, hogy a rudak a sátor szélén vannak,

nem vesznek el tehát semmit a sátor területéből. Alakja a német sátor típusának felel meg, azonban magasabb,

29. ábra.

lebernyege van s aajtaja közepén függöny módjára szét-nyilik. Alapterülete $2 \times 3,5$. (L. 29. ábra.)

16. A harminczemélyes sátor.

A 30 személyes sátor vagy péksátor súlyos vas-szerkezete miatt nehezen szállítható. Az összes szere-
lékkel együtt 250 kg.-t nyom. E hátrányától eltekintve,
nagyon megbízható és kényelmes lakósátor, amely rak-
tárnak ebédlőnek, konyhának, esetleg gyülekezőhelynek
igen alkalmas, mivel nagy felületet borít be, t. i. 25 m^2 -t.
(Lásd 23. ábra 7.)

Alkatrészei. A vasrészei között van egy igen nehéz széthuz-
ható középrúd, 8 talpas tartórúd és 8, két oldalt iyuk-
kal ellátott, 2,5 m. hosszú oldalrúd.

A ponyvák, azaz egy a sátor alapjánál valamivel
nagyobb fedőponyva és 8 darab $2,5 \times 2$ m. nagyságu
oldalponyva, szintén ponyvából készült burokból van-
nak a szorítócs kötelekkel együtt. (16 darab, ebből 8

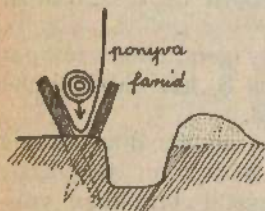
tartalék.) A cövekek, fegyverkampók, melyek kitűnő fogasul szolgálnak, valamint a mérőzsinór egy kisebb faládában vannak, mely 30 kg. nehéz.

A felverése nem könnyű, részben azért, mert a sátor rögtön a szélénél két méter magas, így hát kis fiúk nem érnek fel, részben azért, mert bizonyos sorrendet kell a felverésnél magtartani. A felverés módja vázfelverése. latosan a következő:

1. A mérőzsinórral kimérjük a középrúd és 8 talpas tartórúd helyét.
2. A vasrudakat a kijelölt helyre besúrjuk s a tartórudakat a nyolc oldalrúddal összekapcsoljuk.
3. A középponyvát ráhelyezzük a középrúdra s a széleit a tartórudak kampóiba beakasztjuk.
4. Minden tartórúd karikájába kötelet erősítünk s azokat három lépésnyire lecövekeljük.
5. A középrúdat a rajta lévő ponyvával együtt feltoljuk és rögzítjük.
6. A nyolc oldalponyvát felaggatjuk az oldalrudakra.
7. A köteleket megfeszítjük, a szijakat összerögzítjük, az oldalponyvákat összefűzzük.

Szellőztetéskor az oldalponyvákat kifűzzük és félrehúzzuk.

Az oldalponyvák alsó részét a földhöz kell rögzíteni. Ez történhet úgy, hogy a ponyvát a sátorban elhelyezett szalma vagy szalmazsákok alá dugjuk vagy pedig úgy, hogy a ponyva behajtott szélére csomagjainkat vagy fahasábokat helyezünk. A legpraktikusabb megerősítési módja a 30. ábrán látható,

30. ábra.

A felverést legcélszerűbben két órs végezheti. Hivatalos felverési ideje 15 perc, de cserkészek már tíz perc alatt is felverték.

Verhetünk két vagy több sátrat szorosán egymás mellé, mint azt a tábori sütődék alkalmazták.

17. Sátor egy darab ponyvából.

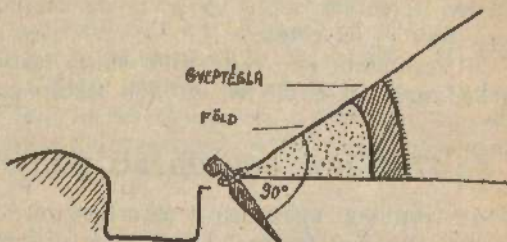
Aránylag egyszerű a sátorkészítés, ha a ponyva szélén elég sok fémmel bélelt lyuk van (körülbelül félméterenként), amelybe köteleket fűzünk be s ezt lecövekeljük. Ha ilyen lyukak nincsenek vagy pedig nagyon távol vannak egymástól, akkor a tulajdonos engedélyével varrjuk rá félméterenként kis vaskarikákat s ezekbe akasztjuk azután a feszítőköteleket.

A felverés módja az, hogy előbb farudakból (részben cserkészbotokból) vázat készítünk s erre borítjuk a ponyvát. A legjobb váz az, ha annak alakja a négy lapos vagy dán őrsi sáturnak felel meg, (L. 29. ábra) csak nagyobb kivitelben. A sátorponyva súlyát a sátor felső éle alatt vízszintesen elhelyezett rúd tartja, amelyet vagy két függőlegesen álló ágaşfával vagy hozzákötött rudakkal rögzítjük. A vízszintes rúdról lécek (cserkészbotok) haladnak ferdén a földre, ezek feszítik símára a ponyvát.

A ponyva alsó részének a megerősítése vagy a fent leírt módon történhetik, amikor is a kiásott földdel szélátjárhatatlanná tesszük a sátrat. (Lásd 31. ábra.) A ponyvaszél megerősítése történhetik még úgy is, mint a 30. sz. sáturnál leírtuk. (Lásd 30. ábra.)

Az ilyen módon felvert sátor többnyire nem lesz

olyan jó mint az ismertetett sátrak s ha sikerül is teljesen kielégítő lakóhelyet készítenünk, nagyon sok ponyvaanyag kell hozzá. Raktár-sátornak jól megfelel.

31. ábra.

18. A sátrak legfontosabb adatai.

Az adatok kikerekítve, a súlyt teljes felszereléssel, az egyes minőségek szerint többféleképpen adjuk meg, a cövek számánál az apróbetűk a lebernyeghez szükséges cövekeket jelenti, a férőhelyek rovatában a kis betű a maximális befogadóképességet, a felverési idő pedig jó átlagot jelent :

N é v	Alapterület m ² -ben	Súly a kg-r-ban teljes felész.	üszép- rúd ma- gassága m ben	A cövekek száma	Férő- hely	Felve- rési idő percben
Egylapos rombusz ...	2	1·4 (2)	1·5	6	1	5
Kétlapos „ ...	4	2·8 (4)	1·5	8	2 (4)	5
Négylapos „ ...	6	5 (8)	1·5	12	6	7
Kétlapos nagy rombusz	6	5	1·8	8	4 (6)	5
Kétlapos német ...	3	2	1·3	8	3	5
Gilwell téglalapalakú ...	2	2	1·5	6	2	5
Gilwell csillagalakú ...	4	2	1·2	6	3 (4)	5
Kúpsátor ...	12	45	3·0	24 (12)	8 (10)	10
Tízszemélyes sátor ...	10	34	2·15	24	8 (10)	10
Magyar őrsi sátor ...	12	20	2·20	16 (10)	8 (12)	10
Dán őrsi sátor ...	7	9	1·8	10 (60)	6 (8)	5
30 személyes sátor ...	25	250·0	3·0	8	22 (30)	10

19. A tűzhelyek.

A láng felett megfelelő magasságban tűzhelyek segítségével rögzítjük csajkánkat, lábosunkat vagy bográcsunkat, még pedig úgy, hogy főzőkanállal kiborulás veszélye nélkül kavargathassuk.

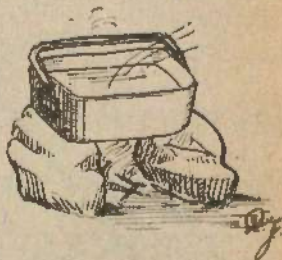
Nyílt tűzhelyeknél, különösen szeles időben, sok láng veszendőbe megy, jut a szakács kezeire, lábaira is elegendő, ezért állandó keverést igénylő szakácsmunkát gazdaságosabb és kényelmesebb földbeásott tűzhelyen végezni. Ha pedig táborigényű takaréktűzhelyet építünk, azon a legkényesebb ételeket is elsőrendűen készíthetjük el.

Tűzhely csajka részlete. | A csajkatűzhelyek legegyszerűbb formájánál csajkánkat két téglára vagy kődarabbal támasztjuk fel (L. 32. ábra).

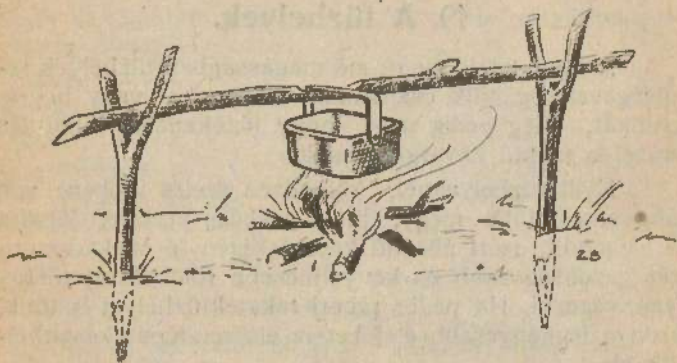
Ugyanezt az eredményt érjük el, ha ásónkkal a széllel nem egészen egy irányban egy árkot, „főzőárkot“ ásunk s ebben rakunk tüzet.

Agakból ügyes állványzatot készíthetünk s főzőedényünk ide-odátoloztatásával a melegítés fokát jól szabályozhatjuk. (Lásd 33. ábra.)

Ha főzőedényünknek nincsen alkalmas akasztója vagy nem találunk villaalakú fát, az ügyes cserkészügysegít magán, hogy gallyakból megfelelő akasztót farag.

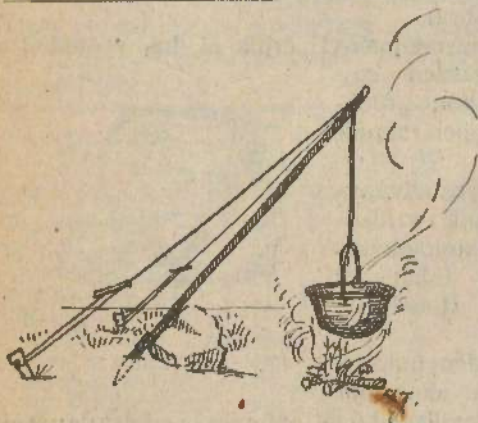
32. ábra.

33. ábra.

Botos bográcsützhelyek. | Cserkészbotok, szorító kötelek

és néhány cövek felhasználásával a legkülönösebb bográcsützhelyeket rögtönözhetjük: egybotostützhelyet (L. 34. ábra) készíthetünk 5 perc alatt, hárombotos tűzhelyünk 2 perc alatt készen lehet (L. 35. ábr.) négybotos tűz-

34. ábra.

hely munkaideje 5 perc (L. 36. ábra), a hatbotos két bogrács részére szolgáló duplatűzhelyeken pedig 7 percre van szükségünk.

(L. 37. ábra.)

Földbeásott tűzhe-

lyek. |Bogrács ré-

szőre igen ügyes

tűzhelyet készít-

hetünk a földbe-

vájva (l. 38. ábra)

melynek előnye

az, hogy megfe-

lelő nagyságú lá-

bosokatésfazeka-

kat is ráhelyez-

hetünk, dombol-

dalon pár perc

alatt elkészíthet-

jük, amikor nem

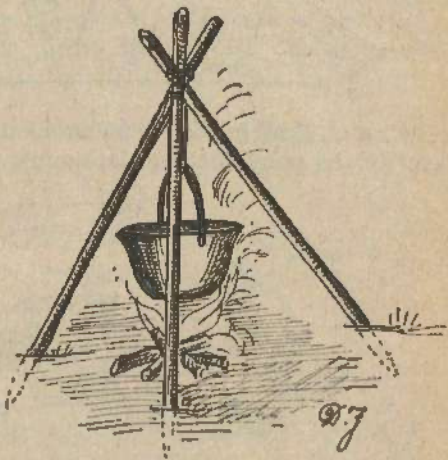
vágunk külön ké-

ményt, hanem a

a bogrács részére szolgáló köralakú kivágás mellett rést

vágunk a füst számára.

Egymás mellett több földbevájtt tűzhelyet is épít-

35. ábra.

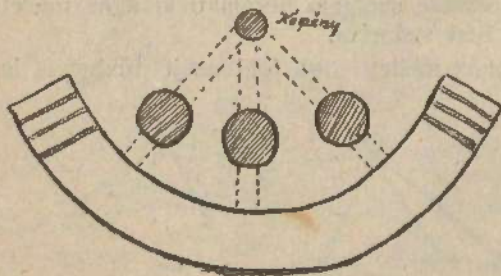
36.
ábra.

37.
ábra.

hetünk, melyeket közös tűzelőárokkal összekötve, légcsövekkel és ponyvatetővel láthatunk el.

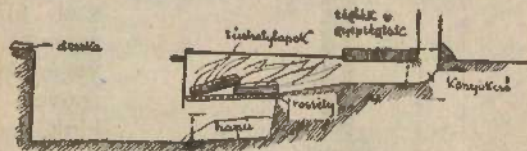
38.
ábra

Cserkészszakaréktűzhely. | A tábori cserkészszakaréktűzhelynek (L. 40. ábra) nagyon jó füstlevezetése van, mivel

39.
ábra.

kéményt szerelünk fel rá; kevés tüzelőt fogyaszt, mert alig valami meleg vész kárba; rostélyán keresztül erős huzata van, tüzelőnyílása ajtóval elzárható, ezért lángjának melege nem zavarja a szakácsot s a kényesebb ételeink nincsenek állandóan kitéve a lekozmalás, odaégés veszélyeinek, mivel a láng nem éri közvetlenül edényeinket.

Elkészítéséhez a következő alkatrészekre van szükségünk: két tűzhelylap karikákkal, két rostély, egy

40. ábra.

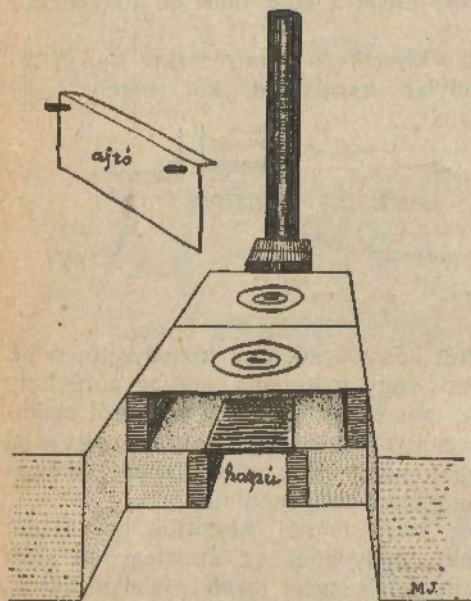
egyenes kémény, két könyökcső, egy tűzhelyajtó, 6—8 téglá, néhány cserép vagy gyeptégla, agyag a tűzhely kitapasztásához. A vasrészek (tehát a hazuról szállítandó alkatrészek) súlya kb. 20 kg. Sokféle nagyságú tűzhelylap van forgalomban és ezért a tűzhely elkészítése előtt pontos mértéket kell vennünk.

A tűzhelyajtót vasbádogból készítjük s rá két fadarabot erősítünk, melyekkel az átmelegedett ajtót leemelhetjük. Az ajtó felső szélét kissé befelé görbitjük, ennél fogva illesztjük rá a tűzhelylap szélére.

A tűzhely méreteit megállapítva, a megfelelő földmunkák után a rostélyt és a tűzhelylap szélét a behelyezett téglák fölött agyagtapasztással légmentesen rögzítjük, a kémény árkát cseréppel vagy gyeptéglával be-

fedjük, a kéményt a rászertelt könyökcsővel rögzítjük s fél napi száradás után használható a cserkésztakarék-tűzhely. (L. 41. ábra.)

A kiásott földet a szél könnyen ételeinkbe fújja, ezért, gyeptéglával, körülfonással, vagy zöldgallyal

41. ábra.

befedjük a kihányt föld-kupacot.

Ha erős szél fúj, az egyenes cső végére könyökcsövet szerelünk, még pedig háttal a szél irányának.

Munkaidő egy órának: $2\frac{1}{2}$ —3 óra.

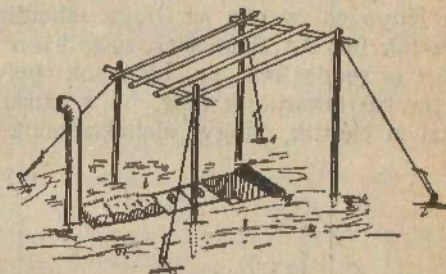
Konyhánkat be kell fednünk, hogy az esős és nap-sütéses idő a főzésben ne zavarjon. A

ponyvának távol kell lenni a tűztől,

Védőtető tűzhely fölé. | hogy meg ne pörköldjék; de a védőtetőnek nagyon zártnak sem szabad lennie, hogy

a füst kimehessen alóla. Túlságos magas sem lehet a ponyva, mert különben az eső oldalt becsap a tető alá.

A legcélszerűbb egy nagyobb ponyvát a tűzhely fölött mintegy $1\frac{1}{2}$ méter magasan kifeszíteni s a tűzhelyet a ponyva szélének megfelelőleg körülárkolni. A kifeszítéshez 4 cserkészbot, 4 szorítóval ellátott kötél s 4 cövek szükséges, azonban így nem tudjuk megakadályozni, hogy a ponyva közepén a víz ne gyűljék meg. Huzamosabb használatra célszerű rudakból lécekből vagy cserkészbotokból (l. 42. ábra) szilárd vázat építeni, melyet ponyvával letakarunk. Készíthetünk 5 bot felhasználásával tetőt a Gilwell lap segítségével (l. 27. j. a. ábr.) A ponyva nagyságát úgy

42. ábra.

választjuk meg, hogy maradjon egy fölösleges darabunk, amelyet a kémény felé eső részen a földig leeresztünk és ott megerősítünk.

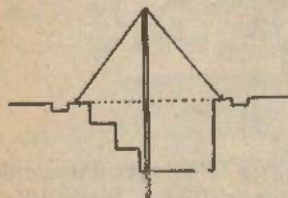
Mivel az eső ritkán esik pontosan felülről, néhány ponyvadarabot tartunk kéznél s szükség esetén arra az oldalra húzzuk fel, ahonnan bever az eső. A tetőt készíthetjük teljesen deszkából is.

A szilárd vázunkra kátránypapírt is szegezhetünk fel: mivel ez nagyon gyúlékony, a tetőnek a kémény felé meredeken leeső része kátránypapír helyett deszká-

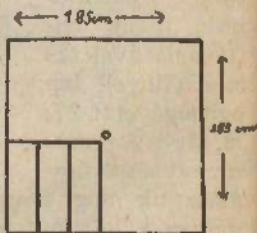
ból vagy ponyvából legyen. Növeli az ilyen tető tűzmentességét, ha a kátránypapírt bemeszeljük. A védőtetőnek a kémény felé lehajló részét egészen elhagyni nem célszerű, mivel ez védi a szakácsokat a visszacsapódó füsttől.

20. Élelmiszersátor. Pince.

Élelmiszersátornak bármilyen sáortípus alkalmas, a lényeges csupán az, hogy lehetőleg árnyékos helyet verjünk fel. Az élelmiszer, még ha a faluban nagy rakást is rendezünk be, igen sok helyet foglal el, ezért ponyvát takarítunk meg, ha a sátrat kimélyítjük. Ezáltal azt is elértük, hogy élelmiszereink nehezebben romlanak meg,

43. ábra.

44. ábra.

nak meg, mert az ilyen élelmiszersátor hűvösebb. A kis sátor kihasználása egy órának 3 órai munkát ad. (l. 43. és 44. ábrákat).

Ha semmi nélkülözhető ponyvánk nincsen, akkor pincét készítünk. Ezt tesszük akkor is, ha meleg idő van és nincsen hol tartanunk a tejünket és romlandó

ételnemőinket. A pincét legalkalmasabban domboldalon készíthetjük, a megfelelő nagy mélyedést kiássuk, a vázát farudakból elkészítjük, befödjük lombos galyakkal s földet lapátolunk rá. Még ajtót is kell készítenünk és kész a kitűnő pince.

Természetes, hogy az ilyen építményeket fokozott mértékben kell körülárkolni, mert igen kellemetlen meglepetést okozhat élelmiszereink között egy nagyobb felhőszakadás.

21. A szemétgödör.

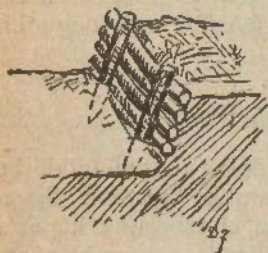
A fel nem használható hulladékot a szemétgödörbe dobjuk. Szemétgödört bárhol áshatunk, azonban figyelembe kell venni, hogy ne csufítsa el táborunk képét s ne is legyen nagyon messze. Rendesen a konyha közelében van egy nagyobb szemétgödörünk s a lakósátrak közelében egy kisebbet ásunk. Kívánatos a szemétgödört naponként egy-két lapát földdel behányolni, így nincsen kellemetlen szaga s nem lepik el a legyek. Négyzet- vagy négyszög alakú 30—120 cm. mély gödör megtelése után gyeptéglákkal befödjük s újat ásunk.

22. Ut- és lépcsőkészítés.

Az út sáros helyére kavicsot, salakot hordunk. Ha nagy a sár, előbb köveket súlyesztünk bele és csak aztán hintünk rá kavicsot. Néhány nap elteltével kopni kezd a fű a táborban, különösen ott, ahol rendesen járnak; a sátrak előtt, az ebédosztó helyen, a zászlórúd körül. Ha nedves időnk van, ez igen gátolhatja a

szabad mozgásban. Az ilyen helyeket kikövezhetjük — ha téglát kapunk kölcsön, kitéglázhatjuk — de, ha másképen nem megy, egy-két napra levágott gallyakkal is „kikövezhetjük” a sáros helyeket.

Ha egy ilyen mindennap használt út lejtős helyre esik, még száraz időben készítsünk oda lépcsőt, mert a

45. ábra.

csúszós sár különösen sok kellemetlenséget okoz. A lépcső-készítés úgy történik, hogy a földet megfelelő alakban kivágjuk. Az ily módon készült lépcső élei azonban huzamosabb használatnál letöredeznek s leomlanak, ezért 2—2 cövek és megfelelő keresztben fektetett fa segítségével a lépcsőt megerősítjük. (L. 45. ábra.)

23. Táborkerítés, táborkapú.

A leggyorsabb és legegyszerűbb kerítést cserkészbotokból és vékony kötélből (esetleg erős fonál vagy drót) készíthetjük. A botokat egyenlő távolságra szurjuk le s a kötelet szorító nyolcasokkal ráerősítve valamennyi boton végigvezetjük. A négyszögletes tábor sarkain, az átlók irányában, cövekeket verünk be s szorító kötéllal mérsékelten addig feszítjük, amíg a botok egyenesen állanak s a kerítés kötele tartást kap.

Sokféleképen csinósíthatjuk a kerítést: botjaira lombot, virágdiszt szerelhetünk, kötélzetére lombot akasztunk, cserkészbotokból vagy dorongokból készített kaput

csapatmonogrammal, feliratokkal vagy cserkészliliommal díszíthetjük fel. (L. 45. ábra.)

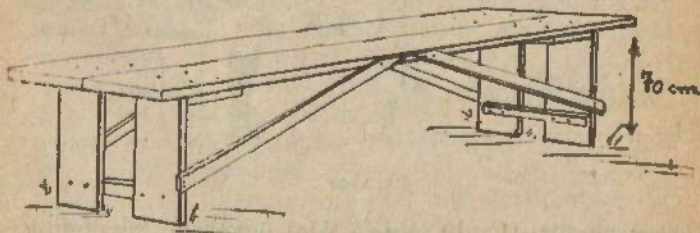
Ha elegendő fa áll rendelkezésünkre, a vékonyabb-vastagabb gallyakból a legkülönbözőbb csinos kerítés- és kapuformákat állíthatjuk össze.

24 Pad- és asztal- készítés.

Pad és asztal fából. | Két-három szál deszkát egymásmellé fektetünk s a két végén keresztbe helyezett léccel összegezzük s készen áll az asztal táblája. Deszkából igen könnyű az asztaltáblához az alapzatot elkészíteni. Padnak egy szál is megfelel, melynek lábait lécekkel erősítjük meg. (L. 47. ábra.)

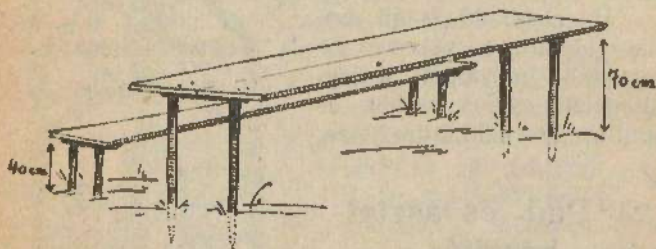

46. ábra.

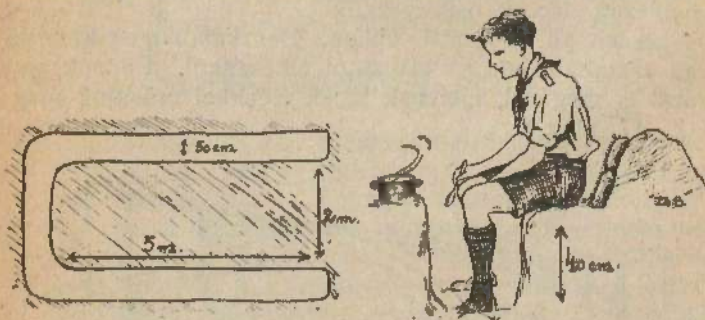
47. ábra.

Ha nincsen elegendő deszkánk, földbevert farudakat használunk az alapzat elkészítéséhez. (L. 48. ábra)

48. ábra.

Pad és asztal földből. Földbe is készíthetünk pompás étkező-, játszó- és tanácskozó asztalt a hozzávaló pa-

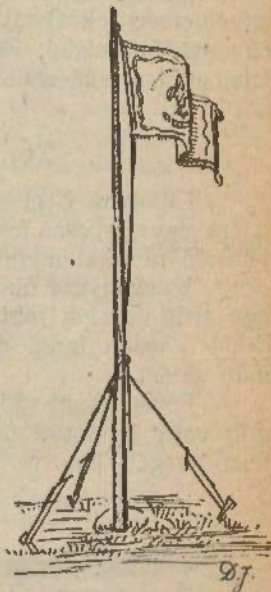

49. ábra.

dokkal együtt. (L. 49. ábra.) Ha úgyesen készítetjük el, még pompás háttámlánk is lesz.

25. Zászlórúd felállítás.

Rövidebb (3—4 m.) rudakat keskeny, de aránylag mély gödörbe állítunk s mellettük a földet jól lebunkózzuk (köveket melléje). Magasabb zászlórudakat, különösen, ha nem lehet mélyen leásni, még kötelekkel is meg kell erősíteni. A rúd alsó harmadrészebe néhány szeget verünk, a melyeknek a vége körülbelül két centiméterre kiáll. A szögek akadályozzák meg a lecsúszásban a rúdra került három kötélvégre kötött csúszóhurkot. A felállítás úgy történik, hogy a rúd vastagabbik végét az előre megásott gödörbe csúsztatjuk, a rudat pedig a három kötéssel segítségével felemeljük. Mikor a rúd függőlegesen áll, a három kötelet egyenlő távolságban lecövekeljük s a zászlórúd körül a földet lebunkózzuk. A föld szilárdságát növeli, ha azt behányás közben meglocsoljuk. A rúd állását mindig meg kell figyelni s ha elferdült, a kötéssel végére helyezett szorítókkal ismét egyenesre húzzuk. (L. 50. ábra.)

50. ábra.

Még felállítás előtt rászereleljük a rúdra a felhúzó-szerkezetet. A rúd felső végébe egy csigát erősítünk,

amelyen keresztül zsineg húzódik. A zsineg hosszúsága $1\frac{1}{2}$ méterrel rövidebb a zászlórúd kétszeres hosszánál. A kötél alsó végét is csigára szereljük fel, de megfelel, ha egy szöveget verünk be a földtől mintegy 1 m. magasságban, melyet kampó módjára meggörbitünk.

Zászlórúdnak legalkalmasabb a fenyőfa, mely egyenletesen keskenyedő. Más fánemek közül nehéz egyenes fát találni. Kisebb táborban igen szépen megfelelhet a cserkészbotokból összeállított zászlórúd is.

26. A hidverés.

Táborban nem egyszer nagy munkamegtakarítást jelent egy ügyesen felvert hid, amely a mindennap bejárando utunkat megrövidíti.

A legegyszerűbb módja ennek az, ha a patakon egy erős deszkát fektetünk át. Az ilyen hid természetesen inog, de hamarosan megszokjuk a rajta való járást.

Tökéletesebb hidat úgy készíthetünk, ha egy kidőlt vagy kidöntött fát keresztbefektetünk a patakon s felső végét laposra faragjuk. Az egyik vagy mindkét

51. ábra.

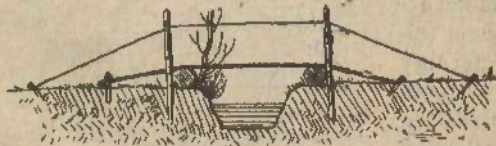
oldalára kötelet feszíthetünk ki, hogy járás közben abba fogódzhassunk. (L. 51. ábra.)

A fatörzs lefaragott oldalára szögezzünk apró

léceket vagy gallyakat, hogy esős idő esetén lábunk ne csússzék le róla.

Némi gyakorlottsággal igen gyorsan (kb. 10 perc) felverhető, imponáló biztonsággal használható a cser-Drótkötélhid. | kész drótkötélhid. Ennek lényege az, hogy egy erősebb drótkötelet (9 mm. max. teherbírása 18 q.) erősen kifeszítünk s ezen sétálnak át a cserkészek. Az egyensúlyozásra a drótkötél fölött vállmagasságnyira kétoldalt kifeszített kenderkötél szolgál, melyeknek nem kell erőseknek lenniök, mivel a súlyt a drótkötél viseli. Azonban biztonság okából nem árt, ha ezek is elbirnak egy-egy cserkészt, mert így a drótkötél esetleges elszakadása alkalmával a köteleken függeszkedve partot érhet az ember.

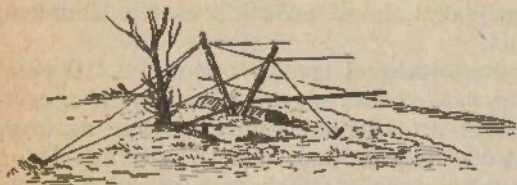
A drótkötelet kis erővel erősen kifeszíthetjük, ha ehhez csigasort használunk. A parton azonban egy-

52. ábra.

egy fahusángot (cöveket) kell a drótkötél elé tenni, hogy a kötélnél ne vágódjék be a földbe. A nagy feszülésre való tekintettel mindig erősített lecövekelést alkalmazunk. (L. 52. ábra.)

A drótkötél végére legcélszerűbb hurkot fenni (L. 9. ábra III.), melyet pléhvel bélelünk ki.

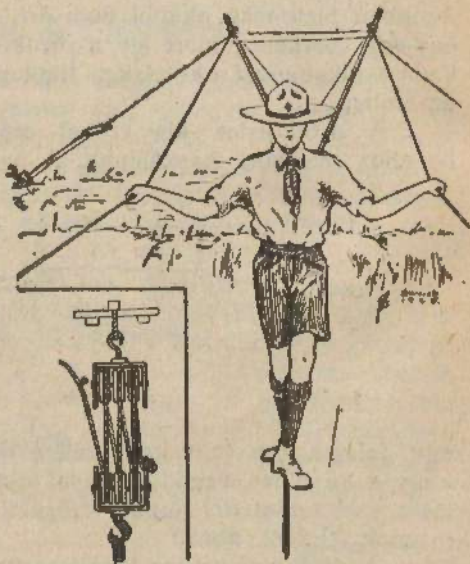

53. ábra.

A drótkötél gondozásánál ügyelni kell, hogy a megfeszítés pillanatában sohasem legyen „törés” rajta, mert a „megtört” acélfonalak hamarosan elszakadnak.

Az egyensúlyozó köteleket mindegyik oldalon két bot és két rövid feszítővel ellátott köteleket úgy erősítjük meg, hogy lehetőség szerint szilárdan álljon (l. 53. ábra).

Átkelésnél a lábujjakat erősen kiforgatva lépünk a drótkötélre, hogy a kötéltalpunk és sarkunk közé essék

54. ábra.

(Lásd 54. ábra): így nem csuszik le olyan könnyen a lábunk.

A drótkötélhidhoz szükséges anyag: 15 m. 9 mm-es drótkötél, hármás csigasor hozzávaló vékony és erős kötéllel, két 20 m. hosszú erős kötél (nem veszélyes helyen lehet gyenge is (4 cserkészbot, 4 szorítóval ellátott 3—5 m. hosszú kötél, 16 cövek és két tönkölő.

A hid felferésénél egy cserkésznek valamilyen módon át kell jutnia a tulsó partra, ahová a szükséges felszereléseket átdobáljuk.

A kötélahid használata természetesen fokozott elővigyázatosságot igényel s állandó használat mellett naponként alaposan megvizsgálandó.

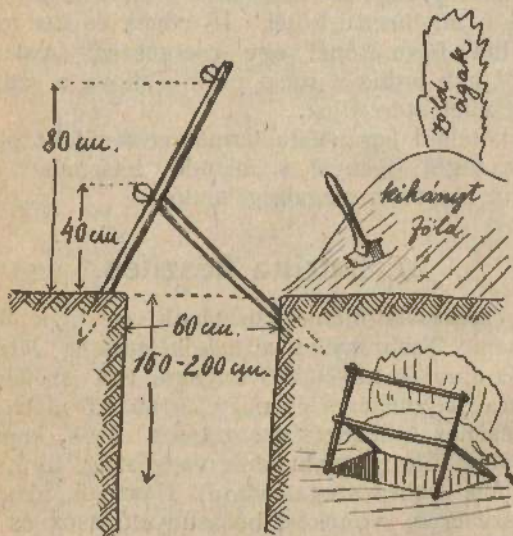
27. Latrina készítés.

A cserkészlatrinának tisztának és higiénikusnak kell lennie. Technikailag a legtökéletesebb latrinához (lásd 55. ábra) a következő anyagra van szükségünk: négy darab egyméteres és négy darab 1.5 méteres rúd. Elkészítéséhez szükséges szerszámok: ásók, kapa, csákány, balta, fűrész, gyalu, drót vagy szeg, fűrő, (mert nedves fába nehéz szeget verni). Használható szerszámok: szekerce, vonókés, hosszúnyelű ásók és csákányok, kapa.

Munkaidő egy őrnek körülbelül 6 óra.

Ha erdőben, fák között készítjük a latrinákat, felhasználjuk az élőfák törzsét is, ha dróttal erősítjük oda a rudakat, nem fogjuk a fát megsérteni. Ha latrinahelyünk nem eléggé bokros, akkor mesterséges sövényt készítünk. Ez történhetik kivágott gallyak segítségével,

melyeket a földbe szúrunk, vagy dróttal erősíthetünk egymáshoz; vagy pedig szalma, illetőleg nád segítségével, melyből gyönyörű sövényeket készíthetünk. A módja ennek (L. 56. ábra), hogy két vagy több drót-

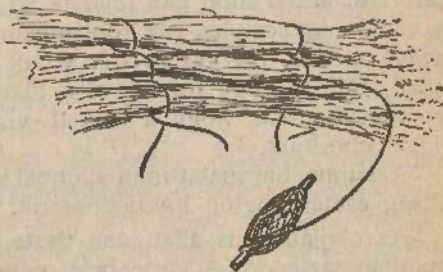

55. ábra.

szál segítségével a nádból vagy zsupszalmából egy félmaroknyit összefonunk. Papíron kívül egy katonai ásót is helyezünk a latrina mellé, hogy vele használat után néhány lapát földet dobjunk bele. Klórmentes is

dobhatunk naponként néhány marékkal a latrinába, de a földrálapátolást nem pótolja.

Utközben, távolabb a tábortól s a latrinától egy kis táblát helyezünk ezzel a felirással: Használatkor akaszd ide anyakendődöt." Persze lehet más tárggyal is, zsebkendő, öv odaakasztásával a latrina elfoglaltságát jelezni.

56. ábra.

Dombos vidéken a latrina a tábornál alacsonyabban legyen, így a szag sem jut oda s a tábor mellett esetleg elfolyó patak sem fertőződik.

Nagyobb tábornál minden rajra (25 cserkész) számítsunk egy latrinát.

A latrina azon farészét, amelyre ráülünk, naponként gyaluljuk le.

28. A lámpák kezelése.

A táborban mindig tartsunk be bizonyos óvatosági rendszabályokat. Így, mivel a sátorban szalma van, égő lámpával lehetőleg (kivéve a villanyt) ne menjünk oda be.

Éjjeli őrésre jól használhatjuk az acétylén lámpát, a melynek erre szolgáló részét megtöltjük

szilárd carbiddal, a vizardót megöltjük vízzel s a lámpa most használatra kész. Ha a vízszabályozó csapot kinyitjuk, akkor az égőn keresztül ömölni kezd az acetylén-gáz, amelyet meggyújtva, a láng nagyságát a vízszabályozóval fokozhatjuk; minél több vizet engedünk a carbidra, annál több gáz fejlődik s így a lámpa jobban világít. Az acetylén-gáz robbanékony. Tehát legyünk elővigyázatosak. Ha gáz az égőn kívül is ömlik és meggyullad, fújjuk vagy fojtsuk el a tüzet, amely utóbbit úgy végezhetünk, hogy a lámpát vizes ruhával vagy földdel beborítjuk.

A lámpa használat után azonnal kitisztítandó, hogy szükség esetén rögtön használhassuk.

Az olajlámpa is állandóan tiszta, használatra kész állapotban tartandó. A lámpabelet egyenesre vágjuk le, hogy lángja egyenletesen égjen. Ha a sátorban mégis égő lámpát használunk, legyen az biztonsági drótkeretkezéssel ellátva, amely az üveget az eltöréstől védi.

29. A cserkész tábori felszerelése.

Öltözék: kalap viharszijjal (elől a cserkészjelvény), cserkészing, cserkésznyakkendő (esetleg bőrgyűrűvel), rövid nadrág, öv, lábszárvédő, alsónadrág, cipő, harisnya, harisnyakötő. *A zsebekben*: cserkésznotesz (ceruzával), tárca, cserkészigazolvány, biztosítótű, tű és cérna, zsinag. *Övön*: cserkészkesz.

A hátizsákon: 2 darab pokróc, körgallér.

A hátizsákban: 1. sz. zacskóban: hálóing, tartalék nappali ing, törülköző, lepedő, 6 darab zsebkendő, 3 pár harisnya, 2 alsónadrág, úszónadrág (két hétre szá-

mitva). 2. sz. zacskóban nyer elhelyezést a szennyes fehérnemű. A 3. sz. zacskóban vannak a mosdószeresek: szappan, fogkefe, fogkrém vagy szájviz, törlőkendő. A 4. sz. zacskóban vannak az evőeszközök: csajka, kanál, villa, kés, törlőruha, asztalkendő s az esetleges élelmiszer.

A hátizsákban nyernek ezeken kívül még elhelyezést: tartalékcipő és tartalékfüző, szwetter vagy kiskabát, imádságoskönyv (biblia), pohár, kulacs, pár méter zsinog, szalmazsák (80×190 cm.), ujságpapír, toalettpapír.

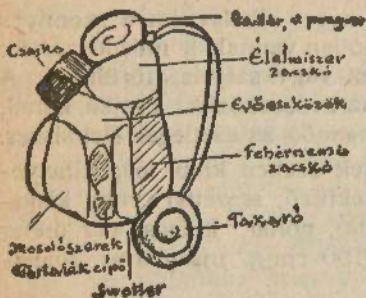
Nem kötelező felszerelési tárgyak: óra, iránytű, sip zsinórral (órsvezetőknek kötelező), pénztárca, tű és cérna, tartaléknadrág, kis tricot, párnahuzat, tartalék pokróc, sátorlap, gummiköpeny, szijjak, ujságpapír, cipőolaj és krém, cipő kefék, oldalzsák, varrókészlet, fényképezőgép, bicikli, messzelátó, térkép, gyorsfűző, hajkefe, fésű stb.

Órsi felszerelés: órsi napló, órsi zászló, iránytű, térkép, varrókészlet, mentőtáska, cipőtisztító készlet, kötél stb.

Rajfelszerelés: mentőszekrény vagy táska, ásók, balták, jeladókészlet, mérőpálca, labda, vizes vödör, kúrt, játékszerek (métaütő, számok hadijátékhoz) stb.

Csomagolás. | A csomagolást célszerűen végezzük, a leginkább szükséges tárgyak legyenek a leghe hozzáférhetőbb helyen. Csajkánknak, órsi lábosunknak vászonból huzatot készíthetünk (L. 58. ábra), mellyel felszerelésünk egyéb tárgyait a bekormozástól megóvhatjuk.

Felszerelésünket állandóan tökéletesítsük, legyünk minden pillanatban készen a kirándulásra, sőt a tábo-

Utazók.

57. ábra.

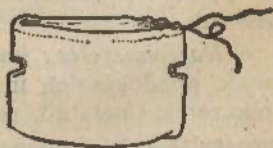
rad. Ha a karimája mégis lekonyul, vasaljuk ki úgy, hogy a vasaló és a kalap közé vizes ruhát helyezünk.

Cipőnket, mely lehetőleg erős bőrből legyen, gyakran kenjük zsiradékkal (Mars-olaj, Kampolin, vaselin stb.), különösen olyan kirándulás előtt, amikor megázásra van kilátás. A megázott cipőt lassan szárítsuk meg, még pedig úgy, hogy papírral vagy szalmával kitömjük, ezáltal megakadályozzuk, hogy a cipő összeszáradjon. Cserkészeknek igen jól bevált a bőrből készült cipőfűző.

Cserkésznadrágunkra az

rozásra is. Nagyon fontos azonban a felszerelés okszerű kezelése is, mert ha minden hibát azonnal kijavítunk, minden egyes tárgyunk tovább tart.

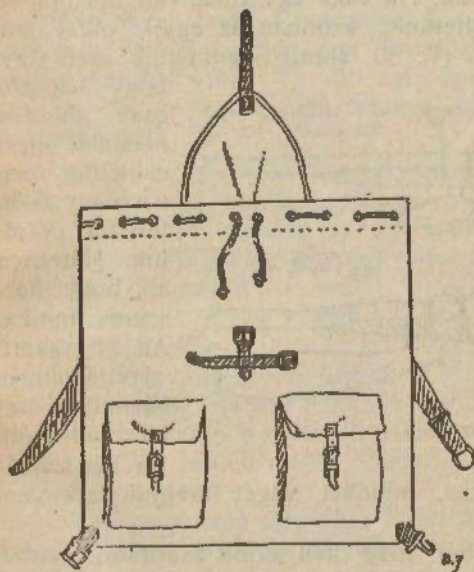
Cserkészkalapunkat megázás után fektessünk alapjával az asztalra, ha így szárad meg, akkor a régi egyenes alakjában ma-

58. ábra.

öv részére pántokat varrunk, hogy erős testmozgásnál se csússzék le.

A botunk erős és hosszú legyen (180), hogy hordágnak és minden egyéb cserkészcélra megfeleljen.

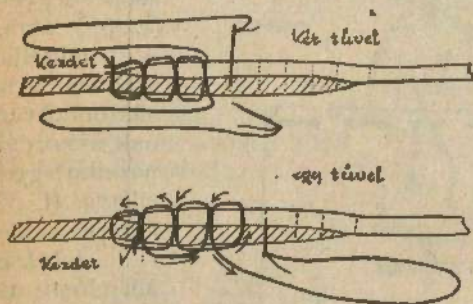
5. ábra.

A hátizsák minél nagyobb és erősebb legyen. (L. 59. ábra.) A vállszijak szélesek s ha vászonból vannak, akkor párnázattal legyen ellátva. (L. 57. ábra.)

A kötelek állandóan tekercsben tartandók. Vizes kötelet nem szabad közvetlenül a tűz mellett megszáritani. Ha a kötél valamelyik része elkopott,

vágjuk ki és fonjuk össze. A varrókészlet tartalmazzon tűt, fehér, fekete és zöld cérnát (selyem) harisnyastoppolópamutot és hozzávaló tűt, gombostűket, biztosítótűket, ingre, nadrágra való foltokat, gombokat s egy kis ollót.

Ha szijizatunkon valami hiba történt, varrjuk meg magunk. A szijgyártók úgy varrnak, hogy a fonál mindkét végét tübe fűzik s az árral fűrt lyukon az egyikkel a fonált középig behuzzák s azután mindkét tüvel egyidejűleg varrnak. Ha csak egy tűnk van, épen olyan jó munkát végezhetünk, azonban az egyik oldal nem lesz olyan szép. (L. 60. ábra.) Segíthetünk ezen úgy,

60. ábra.

hogy először csak minden második öltést csináljuk meg s a hiányzó öltéseket pótoljuk. Hátránya az, hogy kétszeres munka. Az egyszerű javításokra bármilyen árat használhatunk. Ha két szijvé-

get varrunk össze, mindkét végét faragjuk le egyenletesen.

A sáros ruhát meg kell előbb szárítani, azután kemény ruhakefével keféljük ki a sárfoltot. Ha így sem A felsz. gondozása. jön ki, vizes kefével próbáljuk meg. A benzín (vigyázz! Robbanékony!) eltávolítja a por és olaj, festék, zsír által okozott foltokat. Beszáradt olajfesték, lakk, zsírfoltokat xyloolban való áztatással lehet eltávolítani (drogériában kapható, kellemesen édeszsagú folyadék).

Gyertyából ruhára csöpögött stearinfoltot úgy távolíthatunk el, hogy a foltra helyezett itatóspapírra meleg késpengét szoritunk. A stearin megolvad, az itatós pedig felszivja.

Fehér ruhán gyümölcstől származó foltot úgy távolíthatunk el, hogy a bevizezett folt alatt ként gyújtunk meg. Rozsdafoltokat úgy tüntethetünk el, hogy a megnedvesített foltra 15—20 másodpercre sóskasavat teszünk. Ha egyszerre nem tűnik el a folt, az eljárást megismételjük.

Ruhára vagy hátizsákra olyan folt kell, amely tartós s lehetőleg hasonló színű is. A kikopott, kirojtózódott helyeket, egészen az ép szövetig, kivágjuk s legalább egy újjnyival nagyobb foltot a ruha fonákjára ráférceljük. Ezután a folt szélét köröskörül visszahajtjuk és levarrjuk (lehet géppel is). Mikor ez készen van, a lyuk szélét is behajtjuk és körülvarrjuk. A folt szálainak az iránya megegyező legyen a ruha szálaival. Ha ruhánkon csak egy kis hasadás van, akkor előbb bestoppoljuk, azután a hasadék alá 1—2 újjnyi szélességű csikot fércelünk, amit a hasadás mindkét oldalára belülről levarrunk.

A sátorfoltozás ugyanigy történik, csak a ponyva szerint vastagabb tűt és cérnát, illetőleg vékony fonalat használunk.

30. Elszállásolás, éjjelezés.

A sátor neve többnyire megmondja, hogy hányan férünk bele. Ha a számítást magunknak kell elvégezni, egy cserkészre 1 m² helyet számítunk. Persze függ ez

a sátor alakjától is, így a kétlapos katonai sátor 4 m² területén négy cserkészt csak igen szorosan tudunk elhelyezni, míg a tízszemélyes sátor 10 m²-én 10 cserkész kényelmesen elfér, mivel az utóbbi sátor sokkal magasabb s így közvetlenül a széle mellé is fekdühetünk.

Ha szobában vagy pajtában kell szállást keresnünk, szintén a fenti adat lesz segítségünkre, mert 50 centiméter széles és két méter hosszú fekhely elég egy cserkésznek s még a csomagját is elhelyezheti.

Ilyen tömeges elhelyezésnél gondoskodnunk kell a szellőztetésről, valamint arról is, hogy a fekhelyek között elegendő szabad tér legyen a járásra.

Ponyva hiányában pokrócból, gallérból sátrat, fedelet rögtönözhetünk, alkalmas terepen lombos ágakból készítenk csinos kalibát. A kaliba vázát nagyobb rudakból vagy cserkészbotokból készíthetjük el, a lombot pedig hosszirányban, vastagabb ágaival felfelé rakjuk rá, hogy az esővíz könnyebben lecsurogjon.

Szalmából zsineg vagy drót segítségével szalmaszőnyeget készíthetünk (L. 56. ábra) s ezzel fedjük be a kalibát. A szalmaszálak irányának itt is a víz lefutási irányával kell egybeesni.

31. Csomagolás és szállítás.

Felszerelésünket úgy kell elhelyezni, hogy könnyen szállítható legyen. Az egyéni felszerelést legcélszerűbb egy nagy hátizsákba csomagolni; ha teljes táborozási felszerelésünk nem fér be, akkor pokrócainkat, csajkánkat kívül szijazzuk rá. Ha hátizsákunk kicsi, a fehérműnket pokrócunkba csavarjuk

s zsinog vagy szij segítségével kézben vihető csomagot készítünk.

Felszerelésünk ne legyen túlnehéz; semmiesetre se legyen a cserkész állandó megterhelése nehezebb, mint testsúlyának $\frac{1}{8}$ része.

Igen jól bevált módszer, hogy az őrsi felszerelést oldalzsákokba csomagoljuk, így mindig kéznél van s könnyen szállítható (cipőtisztítókészlet, mentőláda stb.)

A csapatfelszerelési tárgyakat széjjeloszthatjuk az egyéni csomagok közé, azonban, ha a fentemlitett súlyt Csapatfelszerelés. meghaladja, gondoskodnunk kell, hogy hátizsákjaikat ne vigyék a fiuk nagyobb darabon. Előnye ezen csomagolási módnak az, hogy külön podgyászunk nincsen, az egész bevihető a vasuti személykocsiba. Ha nagyobb felszereléssel indulunk, a nehezebb tárgyakat, élelmiszereket, sátrakat (10 és 30 személyes) legcélszerűbb ládába csomagolni, hogy a föladás, vagy, ha külön tekerkocsink van, a felrakodás „cserkészszerekkel” történhessék; ezért egy láda súlya ne haladja meg a 100 kilogrammot. A legszükségesebb szerszámokat: kalapács, harapófogó stb. mindig tartsuk kéznél.

Gyakran nem elég a szerkocsi csomagjaink elszállítására, ilyenkor szekereket használunk fel. Sokszor a Podgyászszállító kocsk. fiuk podgyászát is célszerű kocsin szállítani a táborhelyre, mert így megmarad a fiuk teljes munkaereje, amire az első nap nagy szükség van. A parasztszeker megterhelhetősége függ az uttól és az azt húzó állatok erőbeli állapotától. Általában mezei utakon 6 q megterhelést vehetünk számításaink alapjául. Ha városból indulunk táborozni, a szállításhoz használ-

hatunk stráfkocsit; az egylovasnak 10—15 q, a kétlovasnak 25—30 q a megterhelése.

A vasuti utazásnál a legelőnyösebb, ha teherkocsikban tudjuk podgyászunkat s esetleg magunkat is elhelyezni. Ha személykocsiban utazunk, akkor hátizsákjainkat és kisebb csomagjainkat legcélszerűbb az ablakon keresztül be- és kirakni, mivel a vasuti kocsik ajtaja szűk s teljes felszereléssel nem tudunk egyhamar átjutni.

A III. osztályu vasuti kocsik ajtaja 66 cm., az ablak 70 cm. széles. A teherkocsi ajtaja 1.20 m. magas van, a szélessége körülbelül 1.5 m.

32. Mif mire használunk?

Kis ásó: Kirándulásokon, táborozásokon szemétdödröt, sátorárkot ásunk vele, gyeptéglakiemeléshez használjuk. Igen erős, nagy feszítést kiáll, de ütésre könnyen törik. Vékonyabb gyökereket és gallyakat elvágthatunk vele. Táborban olyan munkákat végzünk vele, amelyeknél nagy ásóval nem dolgozhatunk (zászlórúd-lyuk stb.), vagyis mikor keskeny és mély lyukat kell ásniuk. Minden sátorban legyen egy kéznél, hogy esőkor az árkolást kijavíthassuk.

Csákánybalta: Baltájával fákat 30 cm. vastagságig kivághatunk, jó szolgálatot tesz legallyazásnál; a hegyes csákányfelével pedig a földet puhítjuk fel (árokbetemetés).

Nagy ásó: Mindennemű nagyobb terjedelmű földi munkára (30 személyes sátorárok, latrina) alkalmas, mivel a hosszú nyéllel nagyobb erőt tudunk kifejten-

Lapát: Puha talajon ásásra, kemény talajon a felpuhított föld kihányására.

Csákány: Nehéz talajon a föld felpuhítására, gyökerek elvágására. Mélyebb munkáknál (egy méteren túl) okvetlenül szükséges. Sziklás talajon forráskövezésnél nélkülözhetetlen.

Nagy balta vagy fejsze: 30 centiméternél vastagabb fák kivágására, farepszítéshez, fahasogatáshoz.

Szekerce: A finomabb fafaragásokat ezzel végezzük. Favágáshoz nem használjuk.

Drót: Szalmaszőnyegfonáshoz, táborkerítéshez, stb.

Kalapács használata ismert.

Harapófogó: Szöghuzásra. Kalapálni nem szabad vele.

Balta: Faapritás, legallyazás, kalapács vagy bunkó helyett.

Kötél: Sátorhoz, tűzhelytetőhöz, zászlórúdhoz, hidhoz, táborhelykiméréshez, ruhaszáritáshoz, fürdéshez, csolnakvontatáshoz, táborkörülkerítéshez stb.

Zsineg: Botösszekötés, ötletes tökéletesítések, fogasok stb.

Cserkészbot: Sátorrúdnak, bográcsállvány-, csomag- és élelmiszerszállításhoz (tejeskanna), gerelyvetéshez, táborkapúnak, kerítésnek stb.

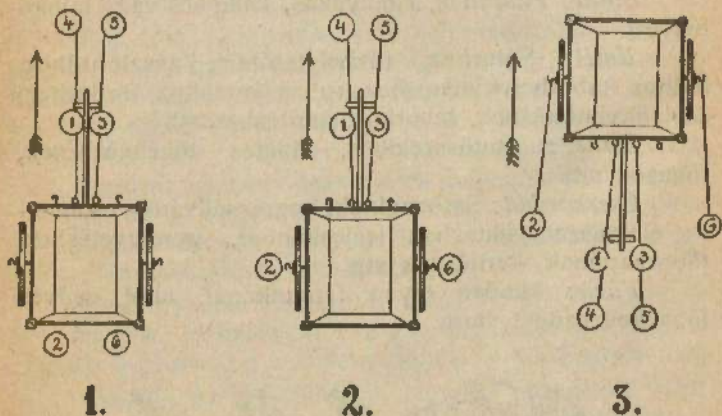
Fúró: Minden olyan famunkánál, ahol nedves fába kell szöveget verni.

33. A cserkészszerkocsi.

A cserkészszerkocsi akkor felel meg legjobban céljának, ha aránylag könnyű, teherbiróképessége tetemes A jó szerkocsi. (2—5 q), kerekei elég nagyok, vasuti szállításhoz könnyen szétszedhető s húzókötelek beakasztására és a podgyász lekötözésére elegendő kisebb-nagyobb kampója van.

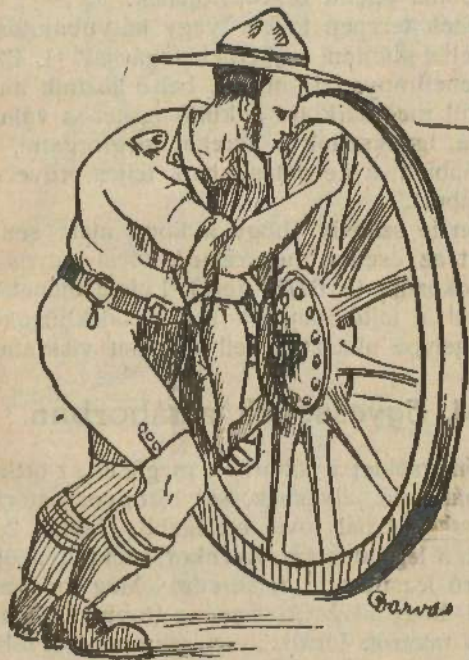
Vannak olyan szerkocsik is, melyeket állótáborban sokféle egyébre is lehet használni. Igen jól bevált az „Aranyos“-féle szétszedhető szerkocsi, melyből a táborban egyszerre a következő alkalmatosságokat lehet készíteni: kétkerekű nagyfelületű „hordárkocsi“, egykerekű targonca (talicska), konyhaasztal és egy asztal és pad.

61. ábra.

Az idő viszontagságával rászertelt ponyvával véd-
A szerkocsi gondozása. | hetjük a szerkocsit, de fa- és
 vasrészeit olajfestékkel vonjuk be a korhadás és rozsdá
 ellen. Kerekei tengelyét bőven kenjük kocsikenőccsel.

Szerkocsin szállítjuk kirándulásra; táborba legszük-
Használata. | ségesebb felszerelésünket, táborban pedig

62. ábra.

ezen hordjuk a szükséges élelmiszereket, tejet, kenyeret, zöldséget és sok minden egyebet.

Rendes körülmények között 6 cserkésztes őröt osztunk be a szerkocsiba. Az őrvezető (61. ábra 1.) elől megy, a segédőrvezető hátul, ő vigyáz, hogy valami le ne essék a kocsiról s ha valamilyen málházási hiba támad, azonnal jelenti őrvezetőjének.

Meredek terepen felfelé vagy kátyubajutás esetén nagy erőt lehet kifejteni a „kerékbefogással“ (L. 62. ábra). A kocsi menetiránya felé arccal, belső kezünk alul, felső kezünk felül megmarkolja a küllő szélét s vállunkat is nekifeszítve, igyekszünk a kereket megforgatni, ugyanekkor a többiek a beosztásukban teljes erővel húznak (L. 61/2. ábra).

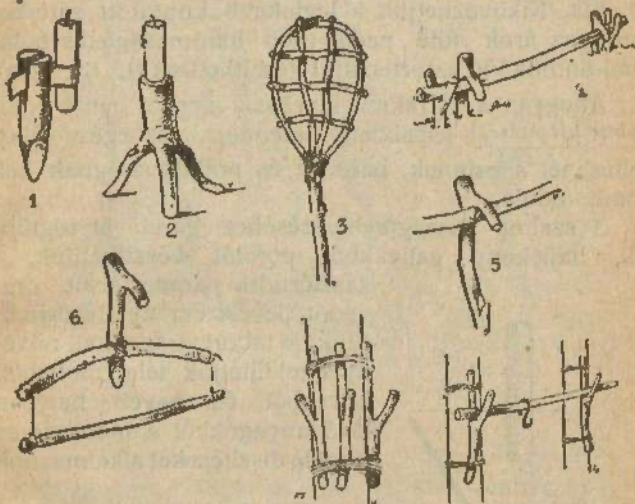
Lejtőn le szabály, hogy a kocsi alatt senki sem állhat, mert az esetleg megszaladó kocsi súlyos balesetnek lehet okozója (L. 61/3. ábra). Lefelé menet a kocsi háttal fordul a lejtő irányára s a tartalékhúzóköteleket a keréktengelybe akasztva kell a kocsit visszatartani.

34. Ügyességek a táborban.

A hőmérséklet a sátorban megfelel az otthoni nyitott ablaknál való alvásnak, sőt bizonyos sáortípusok Alvás a sátorban. | nál jóval melegebb. Hajnali 2—3 óra tájban van a leghidegebb, ilyenkor szoktak azok, akikről a takaró lecsúszott, felébredni. Még odahaza meg kell szokni, hogy alvás közben ne dobjuk le magunkról Hálózsák. | a takarót. Ideális ilyen szempontból a hálózsák amely azonban drága. Házilag készíthetünk ilyet, ha két takarót zsákmódjára három oldalról összevarrunk s

este ebbe bújunk be. Sok fiúnál igen beválik, ha egyik pokrócát lába körül csavarva, azt összeszijazza.

A sátort iparkodjunk minél kényelmesebbé és lakályosabbá tenni. Helyezzünk el fogasokat (L. 63. ábra 6. és 7. rajz), amelyekre este a ruhánkat, nappal pedig

63. ábra.

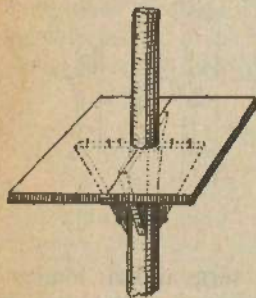
Sátorberendezések. | egyéb felszerelési tárgyainkat akasztjuk. A 30 személyes sátorban könnyű felszerelni a fogasul használandó fegyverkampókat, a más típusú sátraknál készítsünk ilyen drótból, deszkából vagy esetleg szögek segítségével.

Fából készült kis asztalkák (L. 64. ábra), csajka-

kulacstartók, szalmafonással készített s cövekkel megerősített tartópolcok az apróbb tárgyak részére, virágtartó, képeslevelezőlap keret, fakereszt, praktikus gyertyatartók (L. 63. ábra 1. és 2. rajz), ügyesen elkészített sártisztítók (4. rajz) a sátor előtt: mind könnyen elkészíthetők. Kikövezhetjük a leginkább koptatott sátorbejáratot, az árok fölé pedig több háromszögletes fadarabból önműködő sáortisztítót készíthetünk (L. 65. ábra).

Ahogy a sátraknál igyekszik azokat minél pom-
A tábor kiépítése. pásabban berendezni, az egész tábor kiépítésénél a csínek, izlésnek és praktikusságnak kell kidomborodnia.

A szalma összegereblyezéséhez gereblyét rögtönzünk, hajlékony gallyakból porolót készíthetünk, a zászlórúdra parancstáblát, óravédőt, levélszekrényt erősíthetünk, a tábor virágokkal, növényekkel ültetjük tele, mohából, kövekből és egyéb helyben lévő anyagokból a tábor egyes részein diszítéseket alkalmazunk

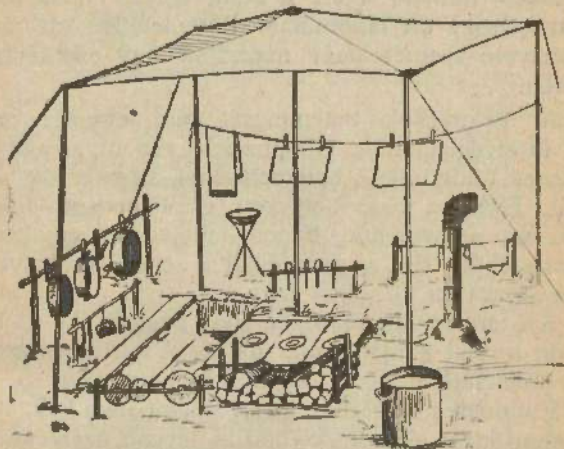
64. ábra.

65. ábra.

A konyha berendezése. Konyhánk berendezését is állandóan csinosítjuk és fejlesztjük. A kanalakat, a láboso-

kat, a fődöket, a konyharuhákat tartóállványokra erősítjük, a vizes vödörnek, a mosdó lavornak, a szappannak és törülközőnek állandó helyet készítünk. A legfonto-

66. ábra.

sabb azonban, hogy a konyha állandóan a rendes és tiszta legyen. (L. 66. ábra.) Táborunk valamennyi építményét így kell tekintenünk: állandóan javítani, csinosítani kell azokat, mert *„a jó tábor még lebontása előtt egy órával sem kész.”*

35. A tábor lebontása.

Tábort építhet más is, de tábort lebontani csak cserkészek tudnak, mert a tábor helyén nem szabad meglátni, hogy ott táboroztak. Betemetetlen sátorárkok, szerteheverő szemét nem maradhat egy cserkésztábor területén.

A sátorárkok betemetését már egy-két nappal előbb is elvégezhetjük. Gondunk legyen itt arra is, mint az összes földmunkák betemetésénél, hogy a föld idővel sütyed. Ezért a visszahelyezett és letaposott föld ne legyen egy színvonalon, hanem emelkedjék egy kissé ki környezetéből. Ha a gyeptéglákat eltettük, helyezzük ezeket vissza és locsoljuk meg.

A cserkész-takaréktűzhelyből vegyük ki előbb a téglákat s csak azután temessük be. A latrina és szemétközlő betemetését az utolsó órákra hagyjuk.

Építményeink farészeit, ha másra nem kell, utolsó esti tábortűznél eltűzeljük (latrina, lépcső, szélvédő stb.).

A sátrakat akkor bontjuk le, mikor a reggeli harmat fölszáradt. Ha mégis nedvesen kell azokat csomagolni (sokkal nehezebbek), első dolgunk legyen odahaza megszáritani, mert különben megpenészednek.

A cövekeket úgy szedjük ki, hogy baltával minden oldalról óvatosan addig ütögetjük, míg az meglazul s ekkor pontosan a beverési irányban kifejtett húzással eltávolítjuk.

Ha állandó hidat vagy forrást építettünk, olyan állapotban hagyjuk vissza, hogy a környékbeliek jól használhassák. Esetleg táblát is helyezünk rá, amelyen feltüntetjük, hogy ezt a munkát cserkészek csinálták.

Kérdések táborszervező járőrök számára.

1. Hol van legközelebb posta- és táviróhivatal?
2. Hol van legközelebb orvos és patika?
3. Kinek a területe a táborhely?
4. Nincsen-e valakinek arra a területre vadász-
bérlete?
5. Hol van a tábor közelében ivóvíz?
6. Hol van a tábor közelében mosdóvíz?
7. Hol van a tábor közelében fürdőhely?
8. Hol van a legközelebbi fedett hely?
9. Hol van a legközelebbi templom?
10. Hol van a legközelebbi vasuti állomás?
11. Hol van a legközelebbi fűszerüzlet?
12. Hol van a legközelebbi vasüzlet?
13. Hol van a közelben cipész?
14. Hol van a közelben szabó?
15. Hol van a közelben kovács?
16. Nem veszélyeztet-e talajvíz vagy áradás a
táborhelyet?
17. Nagy fák nem veszélyeztetik-e a táborhelyet?
(Villámcsapás, áglezuhanás)
18. Nincsen-e a faluban ragály? (Skarlát, száj- és
körümfájás.)
19. A községben kiknek a támogatására számít-
hatunk?
20. Hol van legközelebb árnyékos hely?
21. Hol van játszótér?
22. Hol lehet hadijátékot játszani?
23. Hol lehet csónakázni?
24. Hol lehet halászni?

25. Hol lehet rőzsét gyűjteni?

26. Hol lehet fát venni és mi az ára? (Napi szükséglet fejenként kb. 3 kgr.)

27. Hol lehet deszkát venni és mi az ára?

28. Hol lehet szalmát kapni és mi az ára? (Fejenként kb. 5 kgr.)

29. Milyen messze van a vasuttól kocsival járható uton?

30. A közeli községek vezetőembereinek és környékbeli nagyobb földbirtokosoknak pontos neve és címe.

Az első napok munkája.

(Egy raj részére.)

Első nap délelőtt: Utazás, kirakodás, podgyászszállítás, táborkimérés.

Délután: 1. és 2. órs felverik az összes sátrakat. A 3. órs latrinát ás. Az órsök elkészítik fekhelyeiket, behordják a szalmát. Alapos tisztálkodás.

Második nap délelőtt: 1. órs takaréktűzhelyet készít, 2. órs a saját és a parancsnoki sátort körülárkolja és szemétdödröt ás. 3. órs zászlórudat készít, saját sátrát körülárkolja.

Délután: 1. órs védőtetőt készít a tűzhely fölé. Saját sátrát körülárkolja. 2. órs négybotos tűzhelyet készít. Két kis sátrat körülárkol. 3. órs két kis sátrat körülárkol. Estére valami meleget főz.

Harmadik nap délelőtt: 1. órs napos. Főz. 2. órs élelmiszeres sátort kiás, oda lépcsőt készít. 3. órs a tábor csatornázását, összes eddigi munkákat felülvizsgálja, javítja.

Délután: Rendes foglalkozás. Játék stb.

Táborozási felszerelés.

Őrsi felszerelés :

Őrsi zászló
 Őrsi napló
 Iránytű
 Térkép
 Mentőtáska
 Varrókészlet
 Cipőtisztító készlet
 20 m. kötél
 2 kisásó
 1 csákánybalta
 1 balta vagy tönkölő
 1 lámpa
 Őrsi könyvtár
 Őrsi lábos fedővel vászon-
 burookban
 Vászonvödör
 Merőpohár
 Mérőpálca

Rajzfelszerelés :

Rajzászló
 Kürt
 Mentőláda
 Jeladókészlet
 20—30 l. ürtartalmu főző-
 edény
 Játékszerek
 Szerkoesi
 Lakósátrak
 Konyha- és raktársátrak
 40—50 m. kötél
 1 nagy ásó
 1 nagy lapát

1 nagy csákány
 1 fejsze
 1 vonófűrész
 1 keresztos fűrész
 1 szertáska, benne az állan-
 dóan szükséges szerszá-
 mok (1 kalapács, harapó-
 fogó, laposfogó, csavar-
 húzó, szögek, csavarok)
 1 szerszámláda, benne szer-
 számok (francia kulcs,
 vonókés, gyalu, három-
 szögletű és lapos vasre-
 szelők, fareszelő, vésők,
 vízszintmérő, csigazászló-
 rúdhoz, lenőkö, fűrés,
 drót, festék, ecset stb.)
 1 komplett kötél hid
 1 komplett cserkészta-
 karék-
 tűzhely (2 lap, 2 rostély,
 1 ajtó, 1 egyenes- és 2
 könyökcső)

Sátorfoltozó készlet

2 karbidlámpa

Irodaláda, benne a legszük-
 ségesebbek (csapatpecsét,
 táborozási igazolvány,
 tábori rend, levélpapír,
 iktatókönyv, csapata-
 napló, jelvények stb.)

Lassó

Konyhaláda (főzőkanalak,
 merőkanalak, kések, fűré-
 szek stb.)

Csapatfelszerelés:

A rajfelszerelés szerint. Azonban fokozatosan csökkenthető, pl. 5 rajból álló csapatnak elég 3—3 nagy szerszáma.

Mi minden lehet egy jó táborban?

Építmények:

Asztalok
Botos tüzhelyek
Emelt sátrak
Földbeásott tüzhelyek
Hidak
Kapuk
Kerítések
Kikövezett, befedett források
Lakósátrak
Latrinák
Mosdóhelyek
Padok
Pincék
Raktársátrak
Tüzhelytetők
Szemétködör
Zászlórudak

Praktikus tárgyak és diszítések:

Aneroidtartó
Favágótöng
Fogasok
Fűrészbak
Gyalupad ládából
Gyertyatartó

Íróasztal ládából
Kalapakasztó
Kereszt
Képkeret
Kikövezett sátorbejárat
Körülfont sátor
Kulacstartó
Lámpatartó
Levélszekrény
Mohából cimerek, lilomok
Napóra
Névjegytartó
Óratartó
Parancstábla
Poharakasztó
Poroló
Porolóállvány
Sártisztító
Sátorasztal
Sátorárokhid
Szélmutató
Szélrózsa
Tábori kereszt
Tábori oltár
Tornaszerek
Virágtartó
Vizesödör állvány
Utbaigazító feliratok

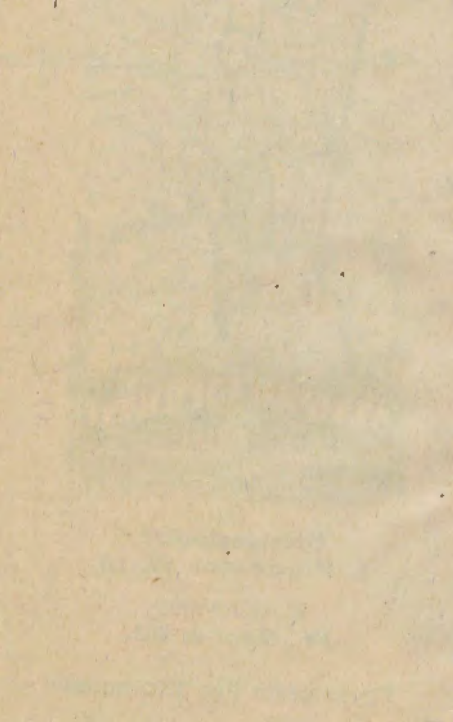

Szerkesztőség:
I. Maros-utca 17. III.

Kiadóhivatal:
IV., Váci-u. 62.

Egyes szám ára 5000 korona. ~

ZMKA

Nelít könyvtár

7111273

9108

